

STROBL és BARIS mezőgazdasági gépgyára

Budapesten, 2 nyul-utca 14. és 16. szám,
ajánlja a magyar viszonyokhoz alkalmazott díjazott ekeit, boronáit,
rostáit, aratóit stb.

Arjegyzékek kívánatra bérmentesen. Idejekoráni megrendeléseket kér
Kotzó Pál, tömeggondnok.

A „Franklin-Társulat“ magyar irodalmi intézet és könyvnyomda kiadásában Buda-
pest (egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

NEVES SÜNYI Uj Humorisztikus Naptár

Hatodik évfolyam.

1875.

Ára 40 kr.

Alulírott egy tisztelőztu orgonát ké-
szítettem, mely a szláv evang. egyházban minden pillanatban
megvizsgálható, megvásárolható és elzárható. Miért is az orgo-
nát szükségül közöseké bator vagyó ügyelmezteni, hogy e
körülményt használni siessenek, a mennyiben orgonában valódi
mesterműre s a legkitünőbb hangoláru és hangu orgonára tebet-
net szert.

Teljes tisztelettel:
Steinreich Lipót,
orgonakészítő.

(Lakásom: Budapest, 7-ik kerület, Gábler-utca, 8-ik szám,
kerepesi-ut, a szláv templommal átellenben. 561

A „Franklin-Társulat“ magyar irodalmi intézet és könyv-
nyomda kiadásában (Budapesten, IV. egyetem-utca 4-ik szám)
megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

KÉZIKÖNYV KIR. KÖZJEGYZŐK

számára.

Tekintettel az elmélet és gyakorlat igényeire
írománypéldákkal ellátva.

Írták

Dr. DÁRDAI SÁNDOR, és **ZLINSZKY IMRE**,

a „Jogtud. Közöny“ szerkesztője. a pesti kir. it. tábla p. bírja.

I. kötet.

Ára füzve 1 forint 20 krajczár.

A törvény csak 1875. évi május hó 1-jén lépvén életbe, a II-dik
kötet addig szintén meg fog jelenni. A második kötet tartalma-
zandja a díjszabályzatot, az írománypéldákat, a közjegyzők
székhelyeit, a bélyegtörvényt és mindannyi vonatkozó szabály-
rendeleteket.

Budapest, január 24-én 1875.

4-dik szám.

ELŐFIZETÉSI FÜLTÉTELEK: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft.
Csupán a Vasárnapi Ujság: Egész évre 8 ft., félévre 4 ft. Csupán a Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft., félévre 3 ft.

XXII. évfolyam.

HIRDETÉSEK DÍJA: Egy ötször hasábozott petit sor, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 15 krajczár; többszöri ígtatásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden ígtatás után 30 krajczár.
Kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket elfogad **Bécsben: Haasenstein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse R. Seilerstätte Nr. 2 és Oppelik A. Wollzeile Nr. 22.**

LEDRU-ROLLIN.

1807—1875.

Franziaország újabb történelme nagy
számmal mutat föl oly férfiakat, kik
életüket és tevékenységüket a köz-
társasági ügy érdekeinek előbbvit-
telére szentelve, egész politikai
pályájukon egy nagy eszme iránti
lelkességgel harcoltak, működtek, bu-
zogtak és szenvedtek a republikánus elvek
diadala juttatásáért. E férfiak sorában
kétségteljesen Ledru-Rollin-t illeti meg
az első helyek egyike. Neve szorosán össze
van forrva Franciaország harminczes és
negyvenes éveinek mozgalmas történetével,
főleg pedig a „februári köztársaság“ egész
Európát forradalomra gyújtó eseményeivel.
Alakja lépten-nyomon kimagaslik és ki-
domborodik a viharos 48-diki események
tömkelegéből, melyekről lehetetlen szólnia
a történetírónak a nélkül, hogy behatón ne
foglalkozzék Ledru-Rollin jelentőségteljes
politikai szereplésével. Ma már egészen és
kizárólag a történelemé: s a kitől egykor
két koronás fő, Lajos Fülöp és III. Napo-
leon, legveszedelmesebb ellenfél gyanánt
tartottak — az most nyugodtan és békésen
alraszsa örök álmát a mindent elnyelő
sírban.

szabályait védbeszédeiben éles bírálat tár-
gyává tette: csakhamar a legnevesebb és
legkeresettebb ügyvédek sorába emelkedé,
ráfordítva a szabadelvű párt növekedő figyel-
mét is. Hatásos védői szereplése néhány
pörbe fogott ellenzéki lapszerkesztő ügyé-
ben olyannyira fokozta népszerűségét,
hogy Sarthe-megye 1841. július végén
beválasztá őt a kamrába, hol a szélsőbal
padjain foglalt helyet.

Nagyobb szabású politikai szereplésé-
nek kezdetét ez az év jelöli. A kamrában,
hol ékesszólása, határozottan köztársasági
pártállása s a kormány ellen intézett heves
támadásai folytán csakhamar országgyezerte
ismeretes névre tőn szert, Ledru-Rollin

rövid időn a radikális szélső-bal egyik
vezérférfiává küzdötte föl magát. Vélemé-
nyének éles s leplezetlen nyilváníttása
azonban nem maradhatott kellemetlen kö-
vetkezmények nélkül. 1842-ben a válaszó-
tóhoz tartott s a kormány politikáját sujtó-
n elítélő beszéde közzétételeért négy havi
fogságra és három ezer frank pénzbírságra
ítélte el a törvényszék. Ledru-Rollin poli-
tikai meggyőződését azonban ez ítélet
inkább szilárdította, semhogy megingat-
hatta volna. Nemsokára úgy látjuk, mint
a munkás-osztály politikai jogainak lelke-
sült szószólóját s a mérsékelt socialis-
mus buzgó barátját.

Igy találták az 1848-diki februári ese-

LEDRU-ROLLIN.

BUDAPESTI KALAUZ.

ÁSVÁNYVIZEK. Bánszky L., m. kir. udvari szállító, Erasbet-tér 1. sz., bel- és külföldi ásvány- vizek és forrás-termékek legna- gyobb raktára; mindekor friss minő- ségben.	HIRDETÉSI IRODA. Haasenstein és Vogler, Giszlatter (ez- szólt régi színház-tér) 1-ös sz., a Haas Fülöp-féle palotának szemköst.	Nemzeti múzeum, országút; az egyes termek 9-től 1 óráig nyitva vannak. Hétfő: régiségek, kérd és szerda: képtár, csütörtök: természetgyűjtemény. Országház, Sándor-utca.	MULATÓ-HELYEK. Nemzeti színház, kerepesi-ut. Opera: kedden, csütörtökön, szombaton, Dráma, népszínmű, vígjáték: vasárnap, hétfőn, szerdán, pénteken. Német színház gyapju-utca. Dráma, opera, vígjáték. Nemzeti színház a Hermína-téren Operetta.	PAPÍR-KÁRPITOK. Fischer J. L. és fia, váci-utca 20. sz. Kecskeméti-butor, kelme és szőnyeg raktár.
BANK-ÉS VÁLTÓ-ÜZLETEK. Czetz, Holzwarth és Schubert, Pest, UV. Diana-fürdő; mindenféle részvények, állampapírok és sorjegyek bevásárlása és eladása. Vidéki megrendelések pontos- s s gyorsan teljesítenek.	HIRLAPOK ELADÁSA. E napok kiadó-hivatalában több mint 1000-féle, — a 1830-dik évtől 1873. évig megjelent hírlapok, ezek közt: Pesti Hir- lap, Vasárnapi Ujság, Falusi Gazda, Jog- tudományi Közöny, Pester Zeitung s Képes Kiállítási Lapok, teljes évi folya- mokban jutányos ártért el fognak adni.	Városi virgadó, Deák Ferenc-utca. Bemenet 20 kr. Czeczák-fürdő, kád-, zuhany-, kö- s-gőzfürdő. Heinrich-féle világhírű kád-, zuhany-, kö- s-gőzfürdő.	MÉTERMÉRTÉK ÉS REND- SZER. Valderoni és társa, (miatyánk-utca). Szemléleti gyűjtemény a méter-rendszer megismertetésére. — Lásd a hirdetései ro- vatot. Görög István, hatvani-utca 16. szám, Czanszerek és orvos-gyógyászati mű- szerek nagy választéka.	PAPIRKERESKEDÉS. Riegler József Ede, papír raktár, kecskeméti-utca 11. szám.
DISZMŰ GIYÁRI ÁRU RAKTÁRAK. Márton Alajos, váci-utca, nemzeti- szállodával szemköst. Legnagyobb rak- tár bronz-, bér- és porcellán-diszmi- ujdonságokból, a hol az írtat ártésére vevőkő kívül vendégek is számosan fogadtatnak, legközelebb már a kara- csonyra szánt új kiállítás is megtekinthető.	ILLATSZERÁRUK. Vértessándor, m. kir. udvari illat- szerár, Kristóf-tér 1-ös szám alatt Pest- ben. Gasdagon felszerelt illatraktár, mindennemű angol és francia illatszer, ugyszinte nagy választékban bel- és kül- földi tolette-czikkok.	LEGNYOMÁSŰ TÁVIRDÁK. Ohm C. O. Pest, József-tér 15. sz. a.; elfo- gad legnyomású, valamint villanyos házi- s szoba-távirda-berendezéseket, a legelőszérűbb kivitel, méltányos feltételek s több évi jótállás mellett. Arjegyzékek s kínálatok ingyen szolgálatnak ki.	ORVOSOK. Dr. Eiber V. Budapesten, József-utcai 66. számú házában, rendel 2—4 óra- kor; ugyanott kapható: „Nemü élet ve- szélyei“ című műve 1 írton, postával 1 ft 10 kr. (Lásd a Politikai Ujdonsá- gok-bani hirdetésményt). Dr. Handler Mór, orvos és sebésztudós- szülész és szemész. Rendel naponként: délutól 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig és este 7 órától 8-ig. — Lakik: Pest, Belváros, Kigóy-utca 2. sz. Kigóy- és vá- rosház-utca sarkán (Rottenbiller-féle háza- ban) 1-ös emeleten, bemenet a lépcsőn. Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyszernek megküldetnek.	SZÁLLODÁK. Európa szálloda, Ferecz József-tér. Hungária nagy szálloda, aldunaszor. Magyar király szálloda, Dorottya- utca. Nádor szálloda, váci-utca. Nemzeti szálloda, váci-utca. Vadászkürt szálloda, kishid-utca. (Mind elsőrendűek.)
FODRÁSZOK. Schadeberg Béla, hölgy és férfi fodrá- szati terem boroviválassal egybekötve. Díszan felszerelt raktár mindennemű haj- munkálatokból a legújabb divat szerint a t. ez. hölgy és férfi köznőség számára, csinnal és leléstőljesen elkészítve jutányos árakon. — Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan teljesítenek. Ületi helyi- ség uri-utca 6-dik szám. A Mexikóihoz.	KÖNYVNYOMDÁK. Franklin-Társulat, magyar irodalmi in- tézet s könyvnyomda, egyetem-utca 4. sz. a.	LŐPOR. A legfinomabb svédiai vadászpör, 1 és 2 fontos szelencékben mindenkor késé- letben van Eder-féle 1-ös magyar kir. lőpor-árudájában, kalap-utca 8. sz. 3-dik utca jobbra a régi városház mögött.	MINISZTERIUMOK. M. kir. miniszterelnökség: Budavár, gróf Sándor-palota. M. kir. honvédelmi miniszterium: Budavár, uri-utca. M. kir. belügyminiszterium: Buda- vár, uri-utca. M. kir. vallás- s közoktatási minisz- terium: Budavár, országház. M. kir. pénzügyi miniszterium: Buda- vár, szt.-háromszög-tér 187. sz. M. kir. földműv.-, ipar- s keresked. miniszterium: Pest, aldunaszor 2. sz. M. kir. közlekedési miniszterium: Pest, tükör-utca 1. sz. M. kir. igazságügyi miniszterium: Pest, Deák-utca 14. sz.	TAKARÓPAPIROS E lapok kiadó-hivatalában, egyetem- utca 4. sz. a., nagy ívek, másankint 10 írt a vasúthoz szállítva.
GYÓGYSZERESZÉK. Török József, király-utca 7. sz. a.; vá- logatott raktára mindennemű bel- s külföldi hasznos specialitásoknak.	LÁTNIVALÓK. Alakéti, közlekedés társaságokkal. Bemenet 20 kr. Budai várpalota, a várfelügyelőség köz- benjárása mellett. Eszterházy-képtár, zárua.	ÓRÁK. Lechner József IV, váci-utca 5. sz., legnagyobb órarakta. Arjegyzékek in- gyen. Javítások jótállás mellett eszközöl- tetnek. (Alap. 1808-ban.)	ÜVEGKERESKEDÉS. Görög István, hatvani-utca 16. szám, Güvegmenetek, asztali készletek és tükör- ök.	VARRÓGÉPEK Csak Ohm C. O.-nál, József-tér 15. sz. Válódó amerikai szőrművek Webber s Wilson és újabb Howe Ellistól New Yorkban.

Kiadja és nyomtatja a „Franklin-Társulat“ magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapesten (egyetem-utca 4-ik szám).

mények, az ellenzék harcélében küzdve. A február 23-diki éjjeli utczaharc fölforgatta Lajos Fülöp trónját, s földönfutóvá tette a „polgár királyt“, ki a bukás pillanatában haszaltan ígerte teljesíteni a nép követeléseit. Már késő volt; a forradalom hullámai menthetlenül összezsúrták az Orleans-család trónja fölött. A viharos eseményekben gazdag február 24-diki napon, midőn a győztes torlaszvédők véresen és lőporbarnítottan áraszták el a kamra gyűléstermét, Ledru-Rollin az iszonyu zaj és kivülről behangzó fegyverdörgés közepette hatalmas hangjával pillanatnyi csendet kért „a nép nevében“, beszédét következéssel végezve: „Az ország ma fölkelt s anélkül, hogy megkérdetnének, semmi sem történhetik. Én tehát ideiglenes kormányt kívánok, melyet ne a kamra, hanem a nép nevezzen ki!“ Valóban ugy is történt s ez ideiglenes kormányban Ledru-Rollin-nak a belügyi tárca jutott. Ez állásában főttevényességét az általa már évek óta hirdetett nagyszabású politikai reformok keresztülvitelére fordította, melyek közül elég lesz említenünk az általános szavazati jog behozatalát, a rabszolgaság eltörlését a gyarmatokban s a „nemzeti műhelyek“ alapítását. Mennyire összpontosult benne a republikánus párt bizalma, tanúsítja azon körülmény is, hogy a képviselőválasztásoknál őt kerület tisztelte meg bizalmával, s hogy május 10-dikén az öttagu, végleges kormánynak lón tagja.

Ez állását azonban nem tartá meg soká, miután az ellenfelei által ellene emelt súlyos vádak miatt már június 28-án kilépett a kormányból. Az ügyének megvizsgálására kiküldött bíróság csakhamar teljes elégtételt szolgáltatott neki, visszautasítva az ellene emelt vádak. Midőn aztán december hóban a francia nép általános szavazás útján megválasztá Bonaparte Lajos herceget a köztársaság elnökének, Ledru-Rollin ugyane célból 371,431 szavazatot nyert. De már ekkor a befolyásos néptribun utjában állott a későbbi császárnak, ki minden áron szabadulni ohajtott ellenfelétől. Azon ürügy alatt, hogy előidőzője és részese a meghiusult június 13-ki fölkelésnek, Ledru-Rollin a köztársasági párt több kiváló férfival együtt perbe fogatott, melynek eredményét azonban nem várta be francia földön. Angliába menekült, hol nem soká hirét vette, miképp a törvényszék által élethossziglani deportációra ítéltetett. Neve újra megfordult a francia törvényszékek előtt, midőn a Mazzini által 1857-ben Napoleon ellen intézett merénylet részese gyanánt vádatváltván be, ismét deportációra lón ítéltve. Csak hogy ezen ítélet ép oly kevéssé volt végrehajtható, mint az előbbi. Palmerston lord, Anglia akkori miniszterelnöke, ki Ledru-Rollin-nal állítólag szívélyes viszonyban állott, határozottan megtagadta az üldözött menekült kiszolgáltatását, meghiusítva ekképp a császár boszuállási tervét.

Londonban Ledru-Rollin, ki időközben egy gazdag angol nővel kelt egybe, folytatta republikánus törekvéseit, egy forradalmi bizottságot alakítva olasz, német és francia menekültek közreműködésével, mely azonban alig mutatható föl eredményt. Így élt, szorgalmasan dolgozgatva több történelmi és jogi munkán, egész 1869-ig angol földön, midőn egy francia kerület a törvényhozó testület tagjainak sorába választá meg a menekültet. Ollier

Emil, akkori miniszter közbenjárására Ledru-Rollin amnesztiát nyert s csakhamar visszatért rég nem látott hazájába. Az aggság, vagy tán erősbödő szívaja is azonban erőt vettek már a férfium, ki egykor hangja hatalma és ékesszólása varázssával uralta ugy a kamarát, mint a párisi utcák néptömegeit. Még 1871-ben is a nemzetgyűlés tagjai közé választá őt ugyan Páris egyik kerülete, de azért alig vón többé részt a politikai vitákban. Jobbadára elvonultan élt birtokán, Fontenay-aux-Roses-ban, a hol mult év december 31-én utolérte a halál. Temetésé azonban egyike volt a legnépesebbeknek, melyeket Páris valaha látott. E napon föléledt multjának emléke minden honfitársában, s a halál szelidebbé tette vele szemben még politikai ellenfelei ítéletét is, kik életében egykor annyi gáncot halmoztak nevére.

b—r.

Merengés.

Csöndesen zizegnek az égő hasábok Kandallóm öleiben,
Falra vetett árnyuk, eme játszi bábok
Mulatozó tánczát tűnődve elnézem.

Az öreg karszék is, mintha unná terhét,
Néha nagyot roppan,
Egy-egy letört jégcsap az éjszaka csöndét
Megzavarja, a mint az ablakhoz koppan.

Olyan egyhanguan ketyeg a vén óra
Ocska ketreczében,
Talan azt akarja, hogy mint dajka-szóra
Figyelő kis gyermek, aludjam el szépen.

De a szelid álm, melynek jöttét várom,
Csak nem jó szememre,
Jóllehet nehezült pilláit lezárom
S rá hajtom fejemet zsidbadó kezemre.

Lelkem nem lel nyugtot, ép' ugy mint a lámpát
Körülzálló lepkék;
Nem hágy elaludni a rég mult időkből
Egy-egy kísérteti visszajáró emlék.

Látok gondolatban egy kis sárga házat
Rácsos ablakával;
A levéltől fosztott ákác- s almafákat
Mint altatja a szél, dúdoló szavával.

Ott benn a szobában lámpa szórja fényét
Egy tündér alakra,
Báli mez borítja a leányka lényét
Rá simulván a szép gyermektagokra.

Az ajtó nyílásán hűs szellő betéved
És egész gorombán
Borzolja a gonddal rendezett hajéket
S kuszája a csokrot hókeblének fodrán.

Haragos lesz a lány és elhagyja ajkát
Boszus felkiáltás, —
Nem tudja, hogy a szél, mely legyinté arcját,
Tőlem egy hozzáig tévedett sohajtás!

Barbarossa.

Egy német ember magyar leánya.

Elbeszélés.

Irta RÉTHI LAJOS.

(Vége.)

Stefi néminek ki lón adva az utasítás, hogy Marika mostantól kezdve nagy leány-nak tekintendő. A háztartás a szerint rendezendő, hogy vendégeket fogadhassanak. Néhány jó érzelműnek ismert uri családnál látogatást kell tenni. János Istvánék látogatása pedig a gyermeknek megjár, de nagy leánynak az öt megillető társas-körben kell mozognia. Végül kijelentette az apa, hogy a tél folytán nyilvános bálban is be fogja mutatni leányát.

Marikát ezek a változások kellemtelenül érintették. A bizalmas barátjától nélkülözni kellett, s az új ismerősökkel nem tudott bizalmassá lenni. Nagyobb szenvedés volt ennél, hogy Virágos Andorral nem találkozhott. Látta ugyan őt naponként az ablakból, mert ugyanazon időben tette mindig sétáját s ő olyankor el nem mulasztotta volna az ablaknál lenni; látta néhányszor a piaci zenén is, de nem szólhatott vele.

Oh, pedig mennyi elmondani valója volt, elmondhatatlan sok, azt sem tudja, hogy mi.

Csak annyit tud, hogy szeretne mindig mellette lenni, mindig vele beszélni, mindig az ő szép szeméibe nézni.

Elérkezett végre a rettegett s az ohajta várt bál napja. Vajjon ott lesz-e Andor? Vajjon fog-e hozzá szólni? Vagy talán szóra sem méltatja a gyűlölt németek egyikének leányát?

Marika szíve dobogott, midőn életében először belépett a fényesen világított bálterembe. Hát ott bent mily hevesen dobtant meg, midőn Andort megpillantotta és maga felé közeledni látta!

Melyik leány nem rajzolta képzetében az első bált tündéres szépnek? Marika a valóságban még a képzeletbelinél is sokkal szebbnek találta.

Akkor volt ez, a midőn délcegz nemzeti viseletünket ismét elővettük volt. A férfiak megannyi leventék, a kikknek sorsuk küzdelem és győzelem. A leányok mind mintha regénybeli ős kastélyok kisasszonyai volnának, a kiknek minden egyeséért seregként versenygenek a lovagok.

Ott volt Vilma is, a gyermekkori tanultárs, magas büszke szépség, boglárók és ódon drágakövek emelték ragyogását. Atyjának elkobzott birtokát visszaadta az engesztelékenyebbé vált hatalom, ő a vidék legvagyonosabb leányai közé tartozott.

És ott volt Aranka, a kivel Marika esemegéjét megosztotta volt iskolai élete utolsó napján. Egész lényén derült öröm fénye tündökölt. Most már nem elhagyott többé, mert atyja kiszabadult a fogságból s előkelő helyet foglalt el a város ügyvédei között.

És a többi is mind oly boldog, büszke otthonias, mintha ez a fényes világ csupán csak értett volna teremve s mintha az ő világuknak mindig ily fényesnek kelene lennie.

A német ember leánya ugy érezte, mintha a legújabb párisi divat szerint készült öltözetében rengetegül utolsó és idegen lenne eme fényes társaság között.

De ime, Andor mégis eljön, e tündérsereg közt sem veti meg az egyszerű leányt. Oh, mily nagyon jók ezek a magyarok, mily kitűnő nemes közülök mindenik!

Andor tánczot kért és Marika szeretett volna a föld alá bujni, mert már előre le volt foglalva az egész tánczrendre. A katonatisztek és hivatalnokok otthon a háznál osztották föl maguk közt minden lehető tánczát, s neki atyja jelenlétében adván tudtára, nem mondhatott ellent.

Andor nehezelt a megfélekedés miatt, és Marikának szívébe nyilallott ez a nehezeltés. Olyan szépen, olyan meggyőzőleg kérte, hogy bocsásson meg, most az egyszerű; többé soha sem lesz oka nehezelténi, hogy Andor nehezeltése csöszlött s biztatva sugá: azért mégis tánczolunk mi ma együtt.

Az első táncz után Aranka kereste föl Marit; elhalmozta szíveséggel, szeretettel; az egykori édes esemegét sokkal edesebb rokonszenvvel fizette vissza.

Oh, nagyon jók és nagyon nemesek a magyarok!

Ejféli körül a második francia négyes után csárdás következett. Willezek adjunktus, a kivel Marika ezt a francziát tánczolta, körülpopogta vele a csárdásban is a termet; de ugy tartá, hogy illedelem szerint az bőven elég s letette tánczosnáját. Mint a villám pattant oda Andor; nem is kérte, csak elragadta a dobogó szívű leányt, mitem látva a megbotránkozásból, melyet az ott álló apa és az udvarlók mutattak ezen illetlen magaviselet fölött.

Mikor először körüljárták a termet, illedelmesen kérde Andor, hogy szabad-e még egyszer körülmennni. Akárhányszor — rebegé a leányka — s önfeledylejtettek a részegítő zene hangjain.

A csárdás nagyon hosszú volt, újráták sokszor. Arra is jutott idő, hogy megkérdje Andor: szeretsz-e? arra is, hogy Marika feleljen: igen, véghetetlenül.

IV.

Az ifjuság már rég forrongásban volt; a hatóságot értesítették ügynökei, hogy a nemsokára bekövetkező évfordulatinapján azon forradalmi csatának, mely 1849-ben a város alatt vívatott, az ifjuság tüntetésre készül.

Az összes rend- és esendőrség élén Willezek volt megbizva, hogy állja utját a tüntetésnek. Csak azért volt békételen a buzgó adjunktus, hogy kiméletet parancsoltak; lóni nem volt szabad; ha a föl-szólitás és ijesztés nem használ, vissza kellett vonulniok és jelentést tenni. Pedig ő ugy szerette volna utasítani a csendőroket, hogy ha más nem is, legalább egyet, a ki bizonyosan ott lesz, s a ki bizonyosan daczol, jól célba vegyenek.

Az ifjuság menete háromszinti lobogók alatt méltóságteljesen vonult át a városon. A Szózatot és a Hymnust énekelték. Utközben gyorsan növekedett a sor, míg beláthatatlan lett.

A város végén Willezek fontos lépésekkel sétált föl és alá csapatja élén; s midőn a menet közeledőben volt, szörnyen hadarászni kezdett, „im Namen des Gesetzes und des Kaisers“ követelvé, hogy rögtön szétoszoljanak.

A császár nevének említésére a tömeg egy hatalmas „éljen a király“ kiáltással felelt s meg nem állva, csak haladott Willezek ur méltóságteljes föllépésének daczára.

Őt szegényt besodorták a menet közé, s akarva, nem akarva vitték magukkal, míg végre a városon kívül a réten át elszaladhatott. „Ott fut a nyul eleibe!“ kiáltá a tömegből valaki s hatalmas hahota kísérte a futót.

Willezek elrémítőt jelentést tett a lázadók bősziúságáról és szentségtelen törvénytiprásáról. Lovas katonaság rendeltetett ki, hogy osszassa szét a tömeget s fogja el az ellenállókat és fővezetőket.

Virágos Andor volt a föllázadó, mert hiszen épen a szabadságról szónokolva találta őt a törvényes rend őrserege.

Marika ablakból nézte a kivonuló ifjuságot. Oh mily szépen illett annak élére Andor deli alakja. Onnan látta Willezek nevetséges visszafutását s látta nemsokára, mily hányiveti göggel tért vissza a lovas

katonaság fedezete alatt. Szíve elszorult; remegett Andorért.

S látnia kellett azt is, midőn a drága ifjut fegyver között kísérték be, Willezek kihívó vezetése alatt.

— Neni, édes neni, meghalok — rebegé a szegény gyermek, s göresösen szoritotta nevelő anyja nyakát.

Stefi néni egyszerre megtudott mindent, a mi kikerülte figyelmét mostanig. Nem tudta hirtelenében, mit tehetne jobbat, mint kinyitni az ajtót és az épen felhaladó Willezektől kérdezni meg a dolgok állását.

— Mi fog történni azzal a szegény ifjival — kérdezé.

— Egy fejjel megrövidítjük a rebellis kutyát — volt a durva felelet.

A szobában egy kétségbeesett sikoltás tanúsítá, hogy Stefi néni a legrosszabb vigasztalási módot választotta.

Az öreg asszony kötelességének tartá fölfedezni mindent Klettermann előtt. Ő ugy sem oka semminek; ő nem tudja, mikor és miképp támadott e pusztító szenvedély.

A lázban fekvő gyermek nem ismert atyjára; csak Andor nevét emlegette mind-egyre, hol kéjes gyönyör közt, hol kétségbeesett félelemmel.

Az apa helyzete lesújtó volt. Gyermekét szerette forrón; mostani állapotáért aggodott. De ugyanakkor fenyegetve látta hivatali állását is épen gyermeke által. Tudta, hogy alárendeltjei közt nem egy a kém és titkos ellenség. Azok eddig is kérelhetetlenebb eljárás tanácsoltak a forrongással szemben. Ha tudva lesz leánya vonzalma egy elfogott magyar ifju iránt, az ő eddigi kiméletét épen bűnrészességre magyarázzák.

Akkor aztán a nagyravágyó álmak betelése helyett vehet kezébe koldusbotot egy semmivé lett élet romjain.

Szerencsére Marika láza lecsendesedett; ő magához tért s más napra föl is kelt. Klettermann escelekedhetett, ugy vélé, hogy leánya és saját szerencséje megmentésére egyaránt.

Egyik távoli faluban Stefi asszonynak szegény, de tisztességes rokonai voltak férje családjából. Elhatározta, hogy azokhoz küldi Marikát, míg annak forró szenvedélye és az itteni lázas mozgalom lecsillapodik.

A szenvedő gyermek nem tanúsított semmi ellenállást; csak a búcsuzáskor kérte zokogva és kézesókolva atyját, hogy legyen kiméletes a magyarok iránt. Azután csendesen és hallgatagon ült a megszokott néni mellett.

A körülötte tomboló fergeget nem vette észre; s a kocsis kurjongatása is, midőn egy erdő között farkas ment át előttük az uton, csak pár percze köté le figyelmét. Mindazonkál ijesztőbb képekkel játszott képzelete.

Megelevenedett lelke előtt, a mit régen és csak elbeszéli hallott, hogy Aranka apját ágyából ragadták ki s megkötözve hurczolták a zordon josphstadi börtönbe; hogy a Vilmáét vesztőhelyre vitték és föbe lötték — a németek. Még a rég feledett Zsuzsi szolgáló is eszébe jutott, a kinek kedvesét Gallicziában tartják kényszerített katonának.

S mindezen képek mellett állandólag zúg füleiben a Willezek embertelen jóslata, hogy: egy fejjel megrövidítjük a rebellis kutyát.

Betegem és összetörve érkezett a Stefi néni rokonához. Oly nagyon hasonlított utazása ahhoz, a melyet szegény anyja tett volt ebbe az akkor idegen országba.

Stefi néni minden tehetségét összeszedte a szenvedő leány vigasztalására. Elmondta, hogy mostanság már nem alkalmazzák a forradalom közvetlen leveretése után alkalmazott kegyetlen büntetéseket. Bebizonnyítá, hogy különben is Andor semmi nagy bűnt nem követett el, legfőlebb kisebbszerü kihágás az egész.

Arról ugyan meg volt győződve Marika, hogy Andor bűnt nem tett. De hát nem voltak-e ártatlan és jó emberek az Aranka és Vilma atyjai is, s a németek mégis üldözték, fogságra vitték, megölték őket, csupán azért, mert magyarok voltak. S van-e igazibb, délcezebb, hivebb magyar, mint Andor?

A községi jegyző egy napon azt a hirt beszélte, hogy a városnál három fekete szekérral vitték el éjjel a legsúlyosabban terhelt politikai foglyokat. Marika látta lelkében azokat a szekereket, s azok elsőjében, nehéz lánczra verve, Andor ült durva fegyveresek közt.

„Azért mégis tánczolunk együtt.“ — „Szeretsz-e igazán?“ Oh mi búvós képek! Aztán megösördül a láncz, puha karjába vérig vágódik a nehéz vas. Elfáradott, nem tud tovább menni, s a vad katona szivtelenül rá üt puskájával....

Két hét sem telt el, mióta falura mentek, midőn a beteg leány szokatlan énlétséggel fordult az ágya mellett virasztó nénihez és hagyakozott. — Aztán temesének engem magyar földbe; énekeljenek felettem magyar dalt; és sirkövekre csak ennyit írjanak: Marika.

A fekete szekér csak falusi menedmonda volt; Andort nem vitték el sehova. Kiszabadult nemsokára s legelőbb is a főnök lakása előtt sétált el, hogy meglát-hassa a drága gyermeket, s hogy bár egy tekintetéből megtudhassa, vajjon nem gyü-löli-e lázadó hireért.

De jött valóban fekete szekér, hozták azon a német ember magyar leányát, a ki nem szeret és nem gyűlöl többé, mivel-hogy igen nagyon szeretett.

Szepesi Imre és Szigeti Wurga János.

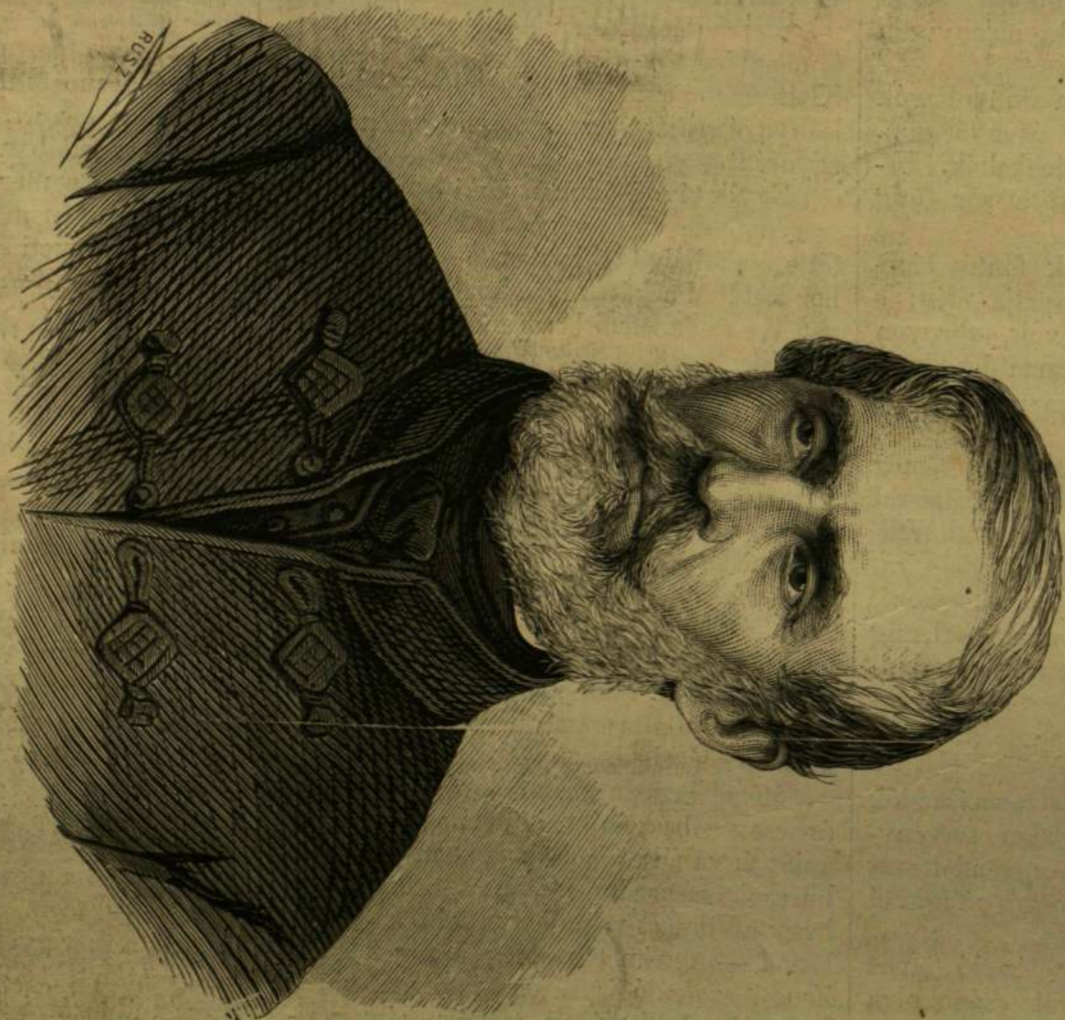
Két jeles tanár s munkás és tudós író arczképét állítjuk itt egymás mellé, kik mindketten évtizedeken át működtek az oktatás és irodalom terén s kiktől a jelen év eleje fosztotta meg tanügyünket és tudományos irodalmunkat; Szepesi Imre, a kegyesrendi s legutóbb egyetemi tanár és Wurga János, a nagykőrösi helv. hitv. lyceum nyugalmazott tanára s mindketten a m. tud. akadémia lev. tagjai.

Szepesi Imre 1811-ben, ápril 9-én született Léván. Alig volt 15 éves, mikor a papi és tanári pályára egyaránt érzett belső hivatását követve, a kegyes tanító-rendbe lépett. Még áldozárrá sem szenteltetett, midőn már megkezdette tanári működését — mert már 18 éves korában tanította a privigei gymnáziumban az I. és II. osztályt. 1834-ben, betöltvén 23-ik életévét, áldozárrá szenteltetett föl, s három éven át a kisszebeni és budai kegyesrendi gymnáziumban tanárkodott. 1839-ben a pesti egyetemen a bölcsészeti tudorává avattatott föl s a classica-philologia terén folytatta nagyobb mérvű tanulmányait.

SZEPESI IMRE.

POLLÁKZS

SZIGETHI VARGA JÁNOS.

RUSZ

A BUDAPESTI EGYETEMTUDOMÁNYTÁR ÚJ ÉPÜLETE.

CH. H. H. H.

Tanári hírneve az iskola falain kívül hatott s b. Vécsey Miklós öt fia mellé hívta meg nevelőnek, a mit — a rendfőnök engedélyével — el is fogadott s 1842-től 48-ig részint Bécsben, részint Szathmarmegyében Sárközön folytatta a báró-fiúk nevelését. Ez időben kezdett a tanügyi irodalom terén is működni. Kühner nyomán készített latin és görög nyelvtanai s olvasó-könyvei általános elfogadtatást nyertek a gymnáziumokban s nagy elismerést szereztek neki. Irodalmi érdemeiért az akadémia is már 1858-ban lev. tagjává választotta s az osztály több ízben bízta meg bírálatokkal s egyéb szakmunkákkal. 1861-ben a pesti kegyesrendi főgymnázium igazgatójává, 1866-ban a latin philologia magántanárává, 1868. ugyannak helyettes, majd az egyetem s az annak kebelében föllállított tanárképezdeben a római classica-philologia nyilvános rendes tanárává nevezetett ki, s egyszersmind a középtanodai tanárvizsgáló bizottság rendes tagjává. Az elismerés ennyi jeleihez még 1870-ben 6 felsége által a tudományok és művészetek előmozdításáért szánt arany éremmel díszítették föl s ugyanazon évben a római arkádi akadémia lev. tagjává választották. A görög olvasásban erasmista levén, a reuchlinista Telfyvel és s olykor szenvedélyes polemikái voltak s utolsó nagyobb művéhez is „Jelen viszonyainkról az ó-klassikai irodalomhoz“ éles bírálatot csatolt figgélékül, Telfy ellen, kivel különben, kivált az utóbbi időben, jó barátságban élt.

A latin nyelvben és irodalomban való jártasságáról tanuskodik számos alkalmi ódája, melyeket az egyházi s polgári élet nagyjaihoz, vagy egyéb közművelődési alkalmakra, Horác versemértékében s nyelvén valódi klasszicitással írt. A nyelvészet és költészetet kivül zenével is sikeresen foglalkozott. Tompa Kazinczy-ódáját zenére tette s az 1859-diki Kazinczy-ünnep alkalmával a nemzeti színházban tetszés mellett adatott elő. Toldy Ferenc írói arany-ünnepére dalt írt s maga tette zenére és azt az ünnepélyen az egyetemi dalardá adta elő. Nem egy zenei tehetség az ő buzditásainak közötti előmenetelét: így Bignio (énekes) és La Cima Oszkár (zongoraművész), kik tanítványai voltak.

Irodalmi működése szépen jövedelmezett neki. De szerzetesi egyszerűségében kevéssé volt szüksége s megtakarított jövedelmeit a tanügynek áldozta. Szülővárosában, Léván, mintaszerűen berendezett iskolát alapított, fiúk és leányoknak val-láskülönbség nélkül (szép vonás a kath. lelkesztől!) kézimunkákban való oktatására. E végből az iskolaépítlet megvásárlásán kívül 20,000 frt alapítványt tett.

Halála hirtelen jött. Bár sokat foglalkozott a hirtelen halál gondolatával és sejtette — s több ízben mondotta is — hogy végzete az, még január 5-én egészen jól érezte magát. 6-án nem ment le ebédre s midőn hitták, azt felelte: nem akar ma enni. Ebéd után rendtársai halva találták szobájában. Agyszélhűtés érte s egy perc alatt kín nélkül vetett véget munkás és nemes életének.

Ügytársa: Szigeti Werga János 1804-ben, január 8-kán született, Abauj-megyében Kovácsvágáson. Tanulását Sárospatakon végezte és pedig a jogi tanulmányokat a híres Kövy, a theologiaikat Somossy vezetése alatt. Nehány évi magán-nevelés után másfél évet mint helyettes

tanár töltött a sárospataki főiskola szám-és természettani tanszékén s részt vett Szemere Bertalammal, a főiskolai önképző kör alapításában, melynek „Parthenon“ cz. zsebkönyvében, több prózai dolgozata mellett, néhány költői műfordítása is jelent meg. Pope után angolból.

Tulajdonképi tanári pályája azonban akkor kezdődik, midőn 1833-ban a nagy-kőrösi lyceum tanárul hívatott meg, a hol aztán 41 évig működött; és pedig előbb a szám- és természet, utóbb a bölcsészet tanszékén. Ez utóbbi minőségében az első közé tartozott, a kik a hegeli bölcsészetet hazánkba behozták s azt irodalmilag is hirdették.

Az akadémia egy jutalomtételére — matematikai pályaművel — pályáztván, a kitiűzött 100 aranyat elnyerte. Ezentul még két ízben részesült jutalomban nevelés- és oktatástani, s kétszer dícséretben, az akadémia bölcsészeti pályázatain. E sikereinek köszönhetette, hogy az akadémia által már 1835-ben lev. tagsággal tiszteltetett meg s hogy az akkori irodalmi körök részéről nagy elismerésben részesült. Az akkori „Athenaeum“ s „Figyelmező“ valamint a „Tudománytár“ lapjain számos értekezése jelent meg.

Legnagyobb tevékenységet azonban a tankönyv-irodalomban fejtett ki. Magán-buzgalomból tanító-képezdei előadásokat tartott tanítványai előtt s ezeket mindaddig folytatta, míg a tanító-képezde Nagy-Kőrösön fel nem állított. Tankönyvei a nevelés és oktatástani, a szám- és mértan, természet, a latin és magyar nyelvészet, a bölcsészettan minden ágaira kiterjedtek s számos kiadásban, mindig újra dolgozva, javítva és bővítve jelentek meg. Sőt felkarolták az elemi olvasás mézejét is s ABC-, Elemi olvasókönyv, Bibliai történetek stb. című elemi tankönyvei is nagy elterjedést nyertek. Általában Werga Jánosban a tankönyv-irodalom egyik legmunkásabb és legtehetőbbelől mívelője dől ki.

A tanügyi téren szerzett érdemei elismeréseit a kecskeméti hely. hitv. egyházmegye és a dunamelléki egyházközség tanácsbírául; tudományos érdemeiért pedig a bécsi földtani intézet lev. tagjául választotta.

Negyvenegy évi tanári működése után a múlt évben búcsút vett hivatalától s nyugalmába vonult, családja körébe. Megérdemelt nyugalmát azonban, e földön, nem sokáig élvezhette. Övének ápoló karjai között f. évi január 10-kén elhunyt.

Béke lengjen poraik fölött!

— á —

Az egyetemi könyvtár palotája.

Ki nem csodálkozott a felett, hogy a pesti tudomány-egyetem legnélkülözhetlenebb segéd-intézetének eléggé nem gáncsolható helyisége volt oly sok ideig? — Mint a „Mercur von Ungarn“ czimű lap 1786 évi folyamában olvasható: „a pesti m. kir. egyetemi könyvtár (eddigi) épülete ez évben fejeztett be, s ez célra a ferencziek zárdájának előrése véteztet és idomított át, mely a templomtól dél felé nyúlik.“ 88 évig szolgált tehát e ház, mely az utóbbi időkben már alig volt használható. Ódon falai, homályos és mély ablakai, szegénységgel határos egyszerűsége leverő benyomást tettek a látogatóra. Ez épületen minden azt látszott mondani: meguntam már a szolgálatot, nem tudok többé megfelelni a kor, a műszaki igényeknek, az idő kíméletlensége miatt lábam inognak, oldalaim hasadékosak . . . adjatok át az enyészetnek és ruházzatok mára az én feladatomat. . .

A könyvtári tisztek panaszaik állandóan napirenden voltak; mert kivált a téli hónapokban igen terhes szolgálatot kellett végezniök, a meleg olvasó-szobákból a fűtetlen nagy terembe menniök minden kevésbé használt könyvért, mely ut a rozsz beosztás miatt mindannyiszor sok időt is vett igénybe.

Az olvasók panaszaikról említést sem tesszünk, mert számuk végtelen nagy és fájdalom nagyon jogosult volt.

A szükség és a kor követelményei elégtettek ki tehát, midőn a régi rozszat könyvtár helyébe az egyetemi könyvtár telkén egy új épületet emeltek, mely már külső díszénél fogva hivatva van Budapest nevezetességét egyetel gazdagítani és mint tudományos célú intézet minden tekintetben megfelelni azon általános törekvésnek, mely hazánkban a közművelődés ügyei körül néhány év óta örövendesen tapasztalható.

A palota homlokzata a ferencziek terére nyílik; egyik oldalán az első hazai takarékpénztár szegletépülete méltó pendantját képezi, a másik oldalán a ferenczieknek építendő 3 emeletes új háza fog elterülni, melynek egy része képünkön szintén látható. A könyvtárpalota homlokzati része a legdíszesebb. Renaissance stíljében a görög izlés részletei tulnyomók. Középen két széles és magas korinthi oszlop emeli hatását. Ezen oszlopokon túl a homlokzat legfelsőbb részén két kőből faragott angyal tartja a pesti tud. egyetem cziméret. Alatta külön vonalban e fölrít áll: „Bibliotheca Regiae Universitatis Hungaricae.“ Alább kis barna táblák allegorikus és phantastikus sgraffito-képekkel és az oszlopok alsó részével egy vonalban három négyszögletű vörös márványtábla díszel, melyeken e szavak olvashatók: „Literis.“ „Artibus.“ „Vitia.“

A palota tornya, melynek alsó része pavilionszerű, két nagy korinthi oszloppal és négy allegorikus szoborral van díszítve. Magas kupoláját vörös és fekete palatáblákkal fedték, s legfelsőbb része, mely aranyozva és ezüstözve van, egy lángoló hamvvederben végződik, mely a tudományok soha ki nem alvó lángját jelképezi.

A palota tulósó része ugyanazon stílyben van építve, mint az előrése, habár annak összenyomását a reáltanoda-utca szűk volta miatt élvezni alig lehet.

A főbemenet három nagy és széles ajtó képezi. Ez a tág előcsarnok vezet, melynek boltíves tetőzetén szürke-sárga mészkövekbe vésett sgraffito-rajzok, oldalfalain hosszú és széles, fehér és szürkés márványlapok és 5—5 oldal fülkében, éppoly mint a homlokzaton és a csarnok boltíves tetőzetén, Thán rajzai nyomán Teichert által vésett sgraffito-képek díszelnek, melyek az ó-klasszikai világ egyes kiváló alakjait ábrázolják.

Az előcsarnok, melynek tetőzete magas oszlopokon nyugszik, a nagyteremhez vezető lépcsőzetig terjed. E széles vörös márványlépcsőzet két részre oszlik, s ugy vezet föl az emeletbe.

A nagy olvasó-terem igen díszesnek ígérkezik. 16 felső fülkéjébe falfestmények és plafondjára is freskók jönnek, melyeknek festésére Lotz vállalkozott; beosztás tekintetében leginkább hasonlít a párisi Pantheon terén levő Sainte-Généviève könyvtárhoz, mivel falai körszőrkül könyvtartó szekrényekkel lesznek el látva, melyekhez egy kőrőcsöztü karzat vezet, továbbá világítását fedélzeti üvegen és a ferencziek terére nyíló 3 nagy ablakon át nyeri és az olvasó-közönség asztalai és székei a terem közepén fognak föllállítani; ez új olvasó-terem egyszerre 140 olvasónak adhat kényelmes helyet.

Szomszédságában külön szobák lesznek berendezve tudós búvárlók számára.

A mi a palota többi helyiségeinek beosztását illeti, a következőket jegyezhetjük fel: földszintjén 4 könyvtár-terem, az első könyvtár lakása és kezelő helyisége; az első emeleten 3 könyvtár-terem és a nagy olvasóterem, valamint a könyvtári igazgató fogadó- és dolgozó-terme és 3 kezelő helyiség; végül a második emeleten 3 könyvtár-terem, tartalékszoba és az igazgatónak 6 szobából álló lakása leendő.

A könyvek nagy, díszes vasszekrényekben fognak elhelyeztetni. E szekrények csak ápril végével készülnek el; de a tervrajzok után itélve, bátran elmondhatjuk, hogy becsü-

letére fognak válni a pozsonyi Márton-féle lakatos cézégnek, melynek gyárában készülnek.

A nagyterem számára egy nagy könyvnyó készületek láttunk alkalmazva, mely 10 mázsás tehernek könnyű felvonására és leboosztására alkalmas. Van ezenkívül még két kis könyvnyó készületek, melyek, ép úgy mint a nagy, valamennyi emeleten keresztül a kezelő helyiségek közelkednek.

A palotának reáltanoda-utcai részéhez külön kapu vezet. Ennek szobái és termei elég tágasak ugyan, de homályosak. A második emelet egy része a tanárképezde gyakorló iskolájának helyiségeül fog szolgálni.

A palotának könyvtartó célra szolgáló nagyterme és elősorolt kis termei negyed, nyolczad és folios könyvekből 300,000 kötetnél többnek befogadására alkalmasok. Miután pedig az egyetemi könyvtár jelen könyvkészlete 180,000 kötetre rug, marad még elég hely új könyvek számára.

A palotát, melynek terveit Skalnitzky pesti építész készíté, 1873 év június havában kezdték építeni és valószínűleg f. é. május elsejéig teljesen elkészül, úgy hogy a költözés idejét hozzá számítva, már a jövő tanév kezdetétől fogva meg fog nyitni az olvasóközönség számára. Az építési költségek, a felszerelési költségekkel együtt 700,000 frtnál többre rugnak, mely összeg mindenestre elég arra nézve, hogy — mint az eredmény mutatja, — belőle monumentális palota emeltessék.

Utazás a föld közepébe.

Verne Gyula után.

II. fejezet. A melyben vállalkozóink búcsút vesznek hazul, elutaznak, megérkeznek Izland szigetére és fölkeresni indulnak a Sneffels esztécsit

Másnap reggel öt órakor a megrendelt utazókoci állt meg az utcáján. Utasaink málhácskaja hamar fel volt rakva. Márta és Graüben, miután érzékeny búcsút mondtak a távozóknak, még soká néztek és integettek a koci után, mely az altonai indóházhoz igyekezett. Utasaink vasuton szándékoztak Kopenhágába, hogy ott valamely Izlandba menő hajót keressenek, miután Hamburgból a rendes postahajók Reykjavikba csak minden hó 22-kén indultak, ők pedig június 22-két meg nem várhatták már, mert akkor június 30-dikán nem lehetnek volna a Sneffels tetején s ezzel egy egész évet veszettek volna el.

Altona majdnem elővárosa Hamburgnak, oly közel van hozzá, de már holsteini területen fekszik. Utasaink hat óra után egy negyeddél már az indóháznál voltak; a vonat hét órakor indult; volt tehát elég idejük, málhajókat, — melynek legnagyobb részét a tanár könyvei, térképei és műszerei foglalták el, — földadni. De ha málhajók könnyű volt, annál nehezebb volt az Axel szíve. Nehéz a bánattól is, az örömtől is. Az elválás percében jött magával tisztába: mennyire szereti Graüben. Az elválás a leányra is ugyanazon hatással volt. S a végbúcsú percében, midőn testvérí öleléssel búcsúztak, a leányka ezt sugá az ifjunak:

— Menj, Axel. Mátkádát hagyod itt; s ha isten visszahoz, nödet fogod itt feltálni.

Axelnak soha sem lett volna bátorsága kimondani e szót. De a hőlelkű lány, a maga ártatlan szendességében kimondotta azt. Azért volt oly nehéz az Axel szíve: bánattól is, örömtől is.

Három órai egyhangú utazás után Kielben a tengerparton szállottak ki a vasuti kocsiából, hogy az Ellenor gőzösnön, mely csak éjfélkor volt indulandó, a Nagy-Belt tengerszoroson át Seeland szigetére menjenek, hol reggel kötöttek ki s ismét három órai utazás után Kopenhágába értek, Dániának a szigeten fekvő fővárosába, mely a sziget másik partját képező Sund tengerszoros mellett fekszik.

Szerencsére, június 2-kán, egy kis gőznaszád, a Valkyrie volt indulandó Reykjavikba,

Izland fővárosába. A kapitány, Bjarne ur, egészen meg volt lepette, hogy utasokat kap, a mi ugy látszik, egészen szokatlan volt e vonalon.

— Csak legyenek itt kedden reggel 7 órakor, nehogy elkéssenek, — mondá kezét dörzsölve, midőn a busásan felszámitott szállítási díjt zsebre tette.

Volt hát elég idejük megismerkedni a várossal s nevezetességeivel; megnézni a muzeumot, a Thorwaldsen óriási cenotaphiumát, megmászni a város délnyugati részét képező Amak szigeten emelkedő tornyot, melynek az volt a nevezetessége, hogy nem belül, hanem kívül csavargott körül a csigalépcső, melyen szédítő volt a feljárás, de meglepő a minden lépéssel változó szép kilátás, a tengerre és a szigetre.

Végre megérkezett az indulás napja. Reggel 6 órakor már a hajón voltak, hol málhákkal együtt egy kabinnak csufolt szük kalitkába szoritotta be őket Bjarne kapitány.

— Jó szelünk van? — kérdé Lidenbrock tanár.

— Felséges, — válaszolá Bjarne kapitány. — Jobb sem lehetne. Délkeleti szél. Mindjárt kiinn leszünk a Sundból s a sik tengeren szállunk, mint a madár.

A Valkyrie csakugyan könnyen és gyorsan haladt. Mint a fecske a vízszínen csapott el Helsingfors mellett, hol a Hamlet árnya látszott feltűnni az Axel képzeletének, mintha áldást hintene utának s helyeselné vállalatukat, talán maga is szeretne velök menni, a föld közepébe, a hol örök kételyei is megoldást nyernének! Érintette a Kronborg kastély által koszoruzott partot; gyorsan siklott át a Kattegátot, estére Dánia északi fokát is elhagyta, s az éjen át a Skagerrakon átszaladva, a Lindness-foknál az Északi-tengerbe ért.

— Mennyi ideig fog tartani utazásunk? — kérdé Axel a kapitánytól.

— No, ugy tíz napig. A reykyawikiak várnak a rendes időben. Szenet, konyha-szereket, élelmi s ruházati cikkeket viszünk számokra s meglehetősen mennyiségű gabonát. Nagyon megörorolnak, ha a maga idejében meg nem érkeznek.

Két nap mulva feltűntek a skót partok; s a Valkyrie, elhagyva az Orkadokat és a shetlandi szigeteket, a festői szigetsorozat felé irányozta futását. A szél északivá fordult s erősen megnehéztette az utat az Atlanti oceánuson; utasainknak a tengeri betegségétől is nem kevésbé kelle szenvedniök.

11-dikén elhagyták a portlandi hegyfokot; s még két napi nehéz utazás után, mely kivált az öreg tanárt keményen megviselte — a Valkyrie Reykjavik előtt a Faxe-öbölbe futott be. A város népe, melynek egy európai hajó érkezése mindig esemény volt, nagy csoportokban lepte el a partot. De a tanárt ez a tömeg nem érdekelte. Az ő szemé a levegőben kalandozott. Oda vonta öcsését a fedélzet korlátjához s az öböl északi oldalán egy kettős csúcsú jókora magas hegyre mutatott hegyes ujjával, és az örök hó által fedett csúcsokra szegezve diadalmas zemeit, fölkiáltott:

— Az a Sneffels!

Ezzel, mintha megbánta volna, hogy elárulta magát, újját ajkára illesztette a mély hallgatás jeléül s leszállott a reá váró csónakba, intve Axelnak is, hogy kövesse.

A parton egy jó képű, tiszt ruhába öltözött férfi üdvözölte őket. Ez pedig nem más volt, mint báró Trampe maga, a sziget kormányzója. A tanár átadta neki Kopenhágából hozott ajánló leveleit s dánul kezdett vele társalogni; a miben Axel nem vett részt, azon egyszerű okból, mert egy szót sem értett dánul. De a

kormányzóra a tanár beszéde oly hatással volt, hogy egészen szolgálatára ajánlotta föl magát. Nem kevésbé jó fogadtatást találtak Fiusen urnál, a város polgármesterénél s Fridriksson urnál, a természeti tudományok tanáránál a reykyawiki főiskolán, a ki csak izlandi és latin nyelven beszélt s a kivel annál fogva ez utóbbin, mint a tudósok nemzetközi nyelvén kelle értekezniök. Mindezek a legnagyobb tisztelettel fogadták a tudós utazót a nélkül, hogy a leg-távolabbi sejtelmök is lett volna a vakmerő szándékáról, mely őt Izland földére vezette.

— No, Axel öcsém, — mondá Lidenbrock tanár — a legnehezebben túl estünk.

— Hogyan, a legnehezebben?

— No hát! Izlandban vagyunk; előttünk a Sneffels; nincs egyéb hátra, mint hogy leereszkedjünk bele.

A tanár ezt nevezte a dolog könnyebbik felének!

— Leereszkedni, — mondá Axel, — az igaz: könnyű lesz. De azt hiszem, vissza is kell még jöni valahogy.

— Oh, — mondá a bátyja, — azon legkevésbé sem aggódom. No de most elmegyek a könyvtárba. Hátha Saknussem valamely kéziratára akadok ott; azt szeretném olvasni.

— Jól van; én azalatt a várost tekintem meg.

S mindkettő úgy tett, a mint beszéle.

Reykjavik érdekes város az idegeneknek. Nem hasonlít az európai városokhoz. Utcáin akarva sem lehetne eltévedni. Két domb között, alacsony s mocsáros talajon, félkör-alakban terjed el; de jóformán csak egy utcából áll. A Faxe-öböl kanyarulatát követi s az embernek nem szükség kérdeznie, merre menjen, mert csak egy felé lehet, meg vissza. Az egyetlen főutczának mégis van egy kisebb kiágazása, mely egy tónak fut, de onnan is csakhamar vissza kell térni. Ebből áll az egész város. A tó és a város közt, üres téren áll a templom s körülötte a földből vert fallal körített temető. A templom egyszerű protestáns izlésben épült, mészkövekből, melyeket a vulkánok kiégett állapotban szolgáltatnak. Közél, emelkedett ponton áll a nemzeti iskola.

Három óra alatt Axel bejárta nemcsak az egész várost, hanem a környékét is. Az bizony elég szomorú volt; tenyészet dolgában roppant szegény, kopár, fátlan vidék, a hol csak a vulkáni működés nyomait mutatta minden kő, minden réteg. Ember sem sok járt sem az utcákon, sem a szabadban. A kiket Axel látott, erőteljes, egészséges, de nehézkes emberek voltak, kik többnyire tökehalak (a fő kivétel czikk) száritásával és sózáival foglalkoztak. A nők szomorú, de nyugodt önmegadásteli képet mutattak, mely azonban nem tett kellemetlen benyomást az idegenre. Jámor, ártalmatlan fajnak látszottak, mint általában az eszkimók, kik azon tudatban látszanak élni, hogy egy fokkal alantibb lények — az embernél.

Axel jól kifáradva s meglehetősen étvágygyal érkezett vissza szállásukra, Fridriksson tanárhoz, a hol már vártak reá az ebédnél. A beszélgetés a két tanár között nagyon érdekes volt. Fridriksson tanár sokat tudott Arne Saknussemről, a XVI. századi tudós természetbúvárról, alchimistáról és utazóról, ki eretnekség gyanuja miatt üldözöttvén, iratai s könyvei megégettettek s kítől — szerinte — semmi, egy sor írás sem maradt fenn s (Lidenbrock tanár hallgatott, pedig ő jobban tudta) — de a kiről a hagyomány azt tartja, hogy Sneffels kráterébe is mélyen leszállott; a mit bizony érdekes volna utána csinálni. A Sneffels ötszáz év óta kialudt vulkán s az expediczó nem járna veszélytelen.

Liedenbrock tanár, mintha csak kollégája rábeszélésére határozta volna el magát, hogy kalauzt fogad, valami a hegyekben jártas szigetlakót s megmészálja a Sneffelst és talán a kráterébe is bepillant egykissé, — a mit Fridrikson tanár nagyon helyeselt, és csak azt sajnálta, hogy elfoglaltságai miatt nem ajánkozhatik kísérel, a mire viszont Liedenbrock tanár sietett mondani: hogy a világért sem akarná zavarni kollégáját s teljesjoggal ne zavartassa magát elfoglaltságai miatt.

A derék izlandi tanár egy alkalmas kalauzt is ajánlott kollégájának; egy ügyes suhancot, a ki nagyon jártas volt a sziklamászásban, a ki a mellett dánul is meglehetősen beszélt. A kamasz másnap reggel meg is jelent s felajánlotta szolgálatait az idegen „tudós urnak.” Bjelke Janó, ez volt a neve, életmódjára nézve dunnaludvadász volt. A dunnalud, e köziklak hasadékaiba fészkelő madár, nem husáért, sem tojáásért, hanem finom pelyheért üldöztetik s bizonyos évszakban kitünő zsákmányt ad azoknak, a kik

egész napok volt tehát még a szükségesek műértő s helykímélő összecsomagolására. Ezek négy fő csoportból állottak: élelmi szerek, ruhák, kézi eszközök s tudományos műszerek. Ez utóbbiak a következők voltak: egy Eiget-féle 100-as hévmérő, egész 150°-ig; egy légnymatu manométer; egy kitünő kronométer; két delectu; egy éji táveső; két Ruhmkorff-féle villany-lámpa. Fegyverök is volt, két puská s két revolver.

Kézi eszközökből két ásót, két csákányt, selyem-zsinórhágósót, három szegesvégű botot, fejszét, kalapácsot, néhány erős vas-gamót s bogos köteleket vittek magukkal.

Élelmi szereiket, hogy hosszabb utra is elegendő táplálékot nyújtsanak és sok helyet még se foglaljanak el, koncentrált hűskivonatot s szárított és összenyomott kétszersült alakjában vitték magukkal. Kézi gyógyszeréről sem feledkeztek meg, a mire szintén szükség lehetett bizony.

A legjobb utazó idő volt, mikor elindultak. Fárasszó forrásoktól Izlandban nem lehet félni;

neki menni. Janó tehát azt tanácsolta, tartsanak pihenést — a minek különben is ideje volt már — míg az apály ideje megérkezik s akkor a víz visszavonulván a kis szakadékból, szárazon mehetnek át s bátran folytathatják utjukat.

(Folyt. követe.)

Egyveleg.

Az angol irodalom 1874-ben. Az irodalmi tevékenység Nagy-Britanniában meglehetősen hanyatlott a múlt év alatt, mert a „Publishers' Circular” („Kiadók közlönye”) című folyóirat statisztikai adatai szerint csak 4603 új mű jelent meg, — 383-mal kevesebb, mint 1873-ban, Legnagyobb hanyatlás mutatkozik a theologiai munkákban; ily tárgyú mű 664 jelent meg — 150-nel kevesebb, mint az előbbi évben. Új regény 825 s régiek új kiadása 576 jelent meg; költői és színmű 305 kötet, nevelési 305, és törvénytudományi munka 124 adott ki, melyek közül 71 csak régiek új kiadása.

A Sandwich-szigetek királya Amerikában. Ő felsége Kalakua király valóságos „nap hősvé” lett az Egyesült-Államokban, hol jelenleg királyi

Még soká integettek a kecsi után.

„Mint egy könyöklő sphinx.”

UTAZÁS A FÖLD KÖZEPÉBE.

érette, a tenger fölött falként emelkedő meredek sziklakon, nem félnek a nyakukat koczkáztatni. Vadászata épen annyi erőt és ügyességet, mint hideg vért kíván, s a ki erre oly alkalmas volt, mint Bjelke Janó, az a kráter-mászásban sem lehetett ügyetlen. Épen olyan ember volt. Könnyen meg is egyeztek; a suhanc nem volt követelő s a tanár nem volt fősvény. Hetenként három rixdaler (mintegy 7 osztrák forint) bérben egyeztek meg; és pedig mindaddig, míg Liedenbrock tanárnak szüksége lesz reá s mindenhová, a hová csak vezetetni akarja magát. A szegény Janónak sejtelve sem volt róla, hogy nem kisebb utra, mint a föld középpontjára adta oda magát; de ha tudta volna, sem vonakodott volna egy csöppet sem. Neki mindegy volt, csak a maga három „birodalmi tallérját” megkapja hetenként.

Négy lóval voltak indulandók. Kettő a tanár és Axel számára hatásnak, kettő pedig a mála vitelére kellett a hegy tetejéig. Az indulás június 16-kán reggelre határozott. Két

esőre pedig nem mutatkozott az égnek semmi kedve. Utasaink tehát jó kedvvel és jó reménységgel eredtek utnak a hegyek közé. Elöl Janó gyalog, a máhavitő két izmos kis hegyi lovat vezetve, gyors, egyenlő lépésben. Utána a két lovas. A tanár, kis lován, majdnem földig leéő hosszú lábaival, olyannak tetszett, mint egy hatlábú centaur.

Reykjavíkból kiérve, közvetlenül a tengerparton haladtak, mely néhol, a hegyek lábában csak annyi laposságot engedett, hogy épen elmehettek. A hegység szeszélyes alakokban emelkedett előttük: majd meredek falak gyanánt, majd mint egy könyöklő sphynx. A vidék csaknem egészen elhagyott volt, holott a főváros közelében voltak. Hát még a sziget belső részei milyenek lehettek? valódi sivatag, melyet a vulkáni erők szántottak föl csak, de melyekben az ember soha nem telepedhetett meg állandóan.

Egy patak-forma tenger-szakadéknál a tanár lova megbokrosodott s nem akart a víznek

pompával utazik. Pénztárnokát Jodomonis-nak nevezik, mely furcsa névből az élcezes washingtoniak ezt a szójátékot csinálták: „I-owe-de-monie” („Van pénzem elég!”).

A föld legmagasabb távirtdá-állomása. Észak-Amerikában (hol is történetik valami rendkívüli másutt, mint ott?) Colorado államban 1874. december 2-án nyitották meg Alma távirtdá-állomást, mely 10,500 lábnyi magasan fekvődvén a tenger színe fölött, ez ideig a föld kerekéségén a legmagasabb távirtdá-állomás.

A francia korona-gyémántok. Az idők jele az is, hogy a francia korona, mely eddig egy francia tengerparti városba őriztetett, a napokban ismét visszazállítottat Párisba. A korona átelyezése alkalmából következő adatokat írunk arról a francia lapok; a korona gyémántjai összesen 20 millió frank értéket képviselnek. A koronán összesen 5206 gyémánt, 59 saphir és 136 másféle drágakő van; sulyuk összesen 1872 karat. A korona drágaságaihoz tartozik még két kard, melyek értéke 326,000 frank, négy gyönyörű ékszer gyémánt smaragd és türkis kövekből, Maria Antoinette tolltartója, melynek értéke 273 ezer frank.

A magyar hirlapirodalom 1875-ben.

I. Politikai napilapok.

Budapesten.

Pesti Napló. Szerk. Urváry Lajos; kiadó-tulajdonos az „Athenaeum” irodalmi és nyomdai részvény-társulat. XXVI. évfolyam. (Reggeli és esti kiadás.) Ára egész évre 24 frt.

A Hon. Szerk. Jókai Mór, kiadja az „Athenaeum”. XIII. évfolyam. (Reggeli és esti kiadás.) Ára 24 frt.

Budapesti Közlöny. Hivatalos lap. Szerk. Salamon Ferencz. IX. évfolyam. Ára a Hivatalos Értesítővel együtt 20 frt.; falusi községeknek 12 frt.

Magyar Ujság. (Hunnia.) Szerk. Szederkényi Nándor. IX. évfolyam. Ára 16 frt.

Magyar Állam. (Idők tanuja.) Laptulajd. és szerk. Lonkay Antal. VIII. évfolyam. Ára 24 frt.; „kevesebb tehetősekre nézve” 20 frt.

Ellenőr. Szerk. Csernátóny Lajos, kiadó-tulajd. Légrády testvérek. VII. évfolyam. Ára 20 frt.

Reform. Szerk. Rákosi Jenő; kiadó-tulajd. b. Kaas Ivor. VI. évfolyam. Ára 24 frt.

Magyar Politika. Szerk. és kiadó-tulajd. Kecskeméthy Aurel; főszerkesztő Asbóth János. IV. évfolyam. Ára 20 frt.

Egyetértés. Szerk. és kiadó-tulajd. Csávolszky Lajos és Oláh Károly; főszerkesztők: Simonyi Ernő, Mocsary Lajos. II. évfolyam. Ára 16 frt.

Független Polgár. Szerk. és kiadja Rill József. II. évfolyam. Ára 12 frt.

Nemzeti Hírlap. Szerk. Toldy István; kiadó-tulajd. Franklin-Társulat. I. évfolyam. Ára helyben 12 frt; vidéken 14 frt.

Közérdek. Szerk. és kiadó-tulajd. Halász Imre. I. évfolyam. Ára 20 frt.

Jelenkor. Szerk. és laptulajdonosok: Talabér János és Pússy Tamás. I. évfolyam. Ára 20 frt.

Vidéken.

Alföld. (Arad.) Szerk. Tiszti Lajos; laptulajd. Bettelheim Vilmos; kiadja Réthy Lipót. XV. évfolyam. Ára helyben 14 frt. vidéken 16 frt.

Magyar Polgár. (Kolozsvár.) Szerk. és tulajd. K. Papp Miklós. IX. évfolyam. Ára 16 frt.

Kelet. (Kolozsvár.) Szerk. Békésy Károly; kiadó-tulajd. Stein János. V. évfolyam. Ára 15 frt.

Temesi Lapok. (Temesvár.) Szerk. Vuchetich Endre; kiadó-tulajd. a Magyar testvérek. IV. évfolyam. Ára 12 frt.

Összesen = 17.

II. Politikai hetilapok.

Budapesten.

Politikai Ujdonságok. Szerk. Nagy Miklós; kiadó-tulajd. a „Franklin-Társulat”. XXI. évfolyam. Ára a „Magyar Gazda” mellékkel 6 frt, a „Vasárnapi Ujsággal” együtt 12 frt.

Magyar Néplap. Szerk. Mikszáth Kálmán; kiadja Vodianer Fülöp. X. évfolyam. Megjelenik hetenként egyszer, valamint a „Mulattató” című társlapja is. Ára 6 frt.

Igazmondó. Szerk. és kiadó-tulajd. Jókai Mór. IX. évfolyam. Ára 5 frt.

Hirmondó. Szerk. és tulajd. Komócsy József. VIII. évfolyam. Ára 4 frt.

Függetlenség a Népszázlójá. (Szombati Lapok.) Főszerk. és kiadó-tulajd. Helfy Ignác; fel. szerk. (Erdői) Mendé Bódog. VIII. évfolyam. Ára 6 frt.

Képes Néplap és Politikai Híradó. Szerk. Nagy Miklós; kiadja a Franklin-Társulat. III. évfolyam. Ára 2 frt.

Vidéken.

Győri Közlöny. (Győr.) Szerk. és kiadó Mersich József. XIX. évfolyam. Megjelenik hetenként kétszer. Ára 10 frt.

Szegedi Híradó. (Szeged.) Szerk. Nagy Sándor; kiadó-tulajd. Burger Zsigmond özvegye. X. VII. évfolyam. Megjelenik hetenként 3-szor. Ára 10 frt.

Bihar. (Nagyvárad.) Szerk. Tomsek Ferencz; kiadó-tulajd. Bihar. Ára 10 frt.

¹ Az egyes szakokban a lapok keletkezési idejük szerint vannak sorozva.

² Keletkezett 1868. decz. 16-án, a lap homlokán XVI. évfolyam áll mint az „Idők Tanujá”-nak folytatása.

³ Keletkezett 1867. jul. 1-jén; tehát hibásan áll a lap homlokán VIII. évfolyam.

⁴ 1868–70-ben mint „Nép Zászlója”; 1871–1874. áprilisig „Szabadság mint a Nép Zászlója” járt; új címet 1874. máj. 2-likán vette föl.

kiadó-tulajd. Hollósi Lajos. XI. évfolyam. Megjelenik hetenként négyszer. Ára helyben 8 frt; vidéken 10 frt.

Eger. (Eger.) Szerk. és kiadó tulajd. Szabó Ignác. XIII. évfolyam. Ára 5 frt.

Máramaros. (Máramaros-Sziget.) Szerk. Szilágyi István; szerkesztő-társ Viski K. Bálint; kiadja Siehermann Mór. XI. évfolyam. Megjelenik hetenként kétszer. Ára 8 frt.

Somogy. (Kaposvár.) Szerk. és kiadó-tulajd. Roboz István. X. évfolyam. Ára 5 frt.

Alföldi Hírlap. (Debreczen.) Szerk. és kiadja Telegdi László. Megjelenik hetenként kétszer IX. évfolyam. (Uj folyam V. évfolyam.) Ára helyben 6 frt; vidéken 8 frt.

Ung. (Ungvár.) Szerk. és tulajdonos Bánóczy Ferencz. IX. évfolyam. Ára 6 frt.

Székegyházi Hírlap. (M.-Vásárhely.) Szerk. Kuti Albert, főszerkesztő Dobai Albert; kiadó Imreh Sándor. VII. évfolyam. Megjelenik hetenként kétszer. Ára 6 frt.

Debreczen. (Debreczen.) Szerk. és kiadó-tulajd. Szatmári Károly. VII. évfolyam. Megjelenik hetenként 5-ször. Ára 10 frt.

Egri Népszerűség. (Eger.) Szerk. és tulajd. Luga László. VI. évfolyam. Ára 2 frt.

Nemere. (S.-Szt.-György.) Szerk. Vecsey Róbert; főszerkesztő Vida Dániel; kiadó Pollák Mór. V. évfolyam. Megjelenik hetenként kétszer. Ára 6 forint.

Szabad Polgár. (Győr.) Szerk. és laptulajd. Czizány Gyula. IV. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 8 frt.

Abauj-Kassai Közlöny. (Haladás.) (Kassa.) Szerk. és kiadó-tulajd. Timkó József. IV. évfolyam. Ára 6 frt.

Kecskemét. (Kecskemét.) Szerk. Német Ödön; kiadó Szűcs Ferencz. III. évfolyam. Ára 5 frt.

Pécsi Figyelő. (Pécs.) Szerk. Simonffy János; szerkesztő-társak: Haksch Emil, Kis József; laptulajdonos Nagy Ferencz. III. évfolyam. Ára 5 frt.

Nógrádi Lapok. (B.-Gyarmat.) Szerk. Harmos Gábor; társ-szerk. Horváth Danó. III. évfolyam. Ára 6 frt.

Debreczeni Ellenőr. (Debreczen.) Szerk. Szabó Antal; főszerkesztő Hamar László; laptulajd. Molnár György; kiadja a könyv-könyvnyomda és kártyagyár részvény-társulat. II. évfolyam. Megjelenik hetenként ötször. Ára 10 frt.

Baloldal. (Sz.-Udvarhely.) Szerk. Szentkirályi Árpád; kiadó-tulajd. Ugron Gábor. I. évfolyam. Ára 6 frt.

Összesen = 25.

III. Vegyes tartalmu képes hetilapok.

Budapesten.

Vasárnapi Ujság. Szerk. Nagy Miklós; kiadó-tulajd. a Franklin-Társulat. XXII. évfolyam. Ára 8 frt. A Politikai Ujdonságokkal együtt 12 frt.

Magyarország és a Nagyvilág. Szerk. Ágai Adolf; nyom. a Deutsch testvérek (ifj. Deutsch Mór) irodalmi és művészeti intézetében. XI. évfolyam. Ára 10 frt.

Összesen = 2.

IV. Egyházi és iskolai lapok.

Religio. Szerk. és kiadó-tulajd. báró Hornig Károly hittudor. XXVII. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 10 frt.

Protestans Egyházi és Iskolai Lap. Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Ballagi Mór; főszerkesztő Farkas József. XVIII. évfolyam. Ára 9 frt.

Népevelők Lapja. A „Népevelők pesti egyetemen” közlönye. Szerk. Gyulai Béla; kiadja Tettey Nándor és társa. X. évfolyam. Ára 4 frt.

Néptanítók Lapja. Kiadja a vallás-és közoktatásiügyi m. kir. miniszterium. Szerk. Gyertyánffy István. VIII. évfolyam. Megjelenik havonként 2-szer. Ára 3 frt.

¹ Keletkezett 1862. okt. 2-án; 1864–1866 években szünetelt; újra megindult 1867. jul. 4-én, így jó ki a 11 év.

² Keletkezett 1863. jul. 2-kán; tehát hibásan áll a lap homlokán XIV. évfolyam.

³ Keletkezett 1867. jul. 1-én; a régi folyam 1848–49-ben jelent meg.

⁴ Keletkezett 1867. okt. 10-én; előbb „Felvidék” címmel járt, azért áll a lap homlokán XIII. évfolyam.

⁵ Keletkezett 1865. okt. 1-jén; tehát hibásan áll a lap homlokán XII. évfolyam.

⁶ Keletkezett 1849. jan. 23-kán; a „Religio és Nevelés” pedig keletkezett 1841-ben és megszünt 1849. év derekán; tehát mint ennek folytatása is hibásan áll a lap homlokán 34-dik évfolyam 35 helyett.

Egyházi Szemle. Szerk. és kiadó Kovács Albert. V. évfolyam. Megjelenik két hetenként. Ára 2 frt.

Kis Lap. Szerk. Forgó bácsi (Dr. Ágai Adolf.) Nyom. a Deutsch-testvérek (ifj. Deutsch Mór) irodalmi és művészeti intézetében. V. évfolyam. Ára 4 frt 80 kr.

Katolikus Hetilap. Szerk. Ágoston Antal; kiadja a Szent-István társulat. III. évfolyam. Ára 4 frt.

Nevelési Szakközlöny. Szerk. Kobányi Mihály; kiadó-tulajd. a kisdnevelők országos egylete. V. évfolyam. Megjelenik havonként kétszer mellékklappal- és rajzokkal. Ára 4 frt.

Hasznos Mulattató. Szerk. és kiadja Dolina Gyula. Megjelenik átlag 10 naponként, egy év alatt 32 füzet. II. évfolyam. Ára 6 frt.

Vidéken

Néptanoda. A pécsi tanító-egylet közlönye (Pécs.) Szerk. Schneider István. VIII. évfolyam. Megjelenik hetenként egyszer; aug. és szept. hónapokban szünetel. Ára 3 frt.

Egri Egyházmegyei Közlöny. (Eger.) Szerk. Rapaics Raymond; kiadja Zsendovics József VII. évfolyam. Megjelenik minden hó 1-jén és 16-kán. Ára 2 frt.

Remény. (Győr.) Szerk. Raffinger Kálmán. Megjelenik minden hó végén. VIII. évfolyam. Ára 1 frt 40 kr.

Bimbófűzér. (Sopron.) Kiadja a soproni ev. Lyceum „Deákuti Vármegye” testülete XI. évf. (Az I–V. évfolyam kéziratban jelent meg.) Ára 1 frt 50 kr.

Néptanoda. (Maros-Vásárhely.) Szerk. és kiadó-tulajdonos: Veszely Károly. VI. évfolyam. Megjelenik havonként kétszer. Ára 1 frt.

Népközlöny. (Eger.) Szerk. Répássy János; főszerkesztő Kárpáti Endre; kiadó-tulajd. dr. Zafőry Károly és Répássy János. V. évfolyam. Ára 4 frt.

Erdélyi Protestáns Közlöny. (Kolozsvár.) Szerk. és kiadja Szász Gerő; főszerkesztő Szász Domokos. V. évfolyam. Ára 6 frt.

Tanügyi Lapok. Az „Alföldi tanító-egylet közlönye.” (Szeged.) Szerk. Vass Mátyas. Megjelenik minden hó 1-jén és 15-én. Ára 5 óra 1 frt.

Fűzér. (Nyitra.) Kiadja a nyitrai róm. kath. önképző-egylet. IV. évfolyam. Ára 2 frt.

Elemi Tanügy. (Eger.) Szerk. Kazinszky Gyula; kiadja Zsendovics József. IV. évfolyam. Megjelenik havonként 3-szor. Ára 3 frt.

Intézeti Értesítő. Közlöny a kolozsvári „Fröbel-inlézet” és a szülőház közötti összeköttetés fentartására. (Kolozsvár.) Kiadja Szabó Endre igazgató. III. évfolyam.

Evangéliumi Protestáns Lap. (Debreczen.) Szerk. és kiadja Balogh Ferencz. Ára 6 frt.

Család és Iskola. (Kolozsvár.) Szerk. Várady Károly. Kiadja a kolozs-dobokamegyei néptanítók egylete. Megjelenik havonként 2-szer. Ára 3 frt.

Összesen = 22.

V. Szépirodalmi és vegyes tartalmu lapok.

Budapesten.

Nefeletj. Szerk. és kiadó-tulajd. Friebeisz Ferencz; laptulajdonos Bulovszky Gyula. XVII. évfolyam. Ára 12 frt.

Családi Kör. Szerk. és kiadja Emilia. XVI. évfolyam. Ára 12 frt.

Fővárosi Lapok. Szerk. Vadnai Károly; tulajdonos Tóth Kálmán, kiadja az Athenaeum. XII. évfolyam. Megjelenik hetenként 6-szor. Ára 16 frt.

Magyar Bazar mint „A Nők munkaköre”. Szerk. Wohl Janka és Stephanie; kiadja az Athenaeum. X. évfolyam. Megjelenik havonként 4-szer. Ára 8 frt.

A Divat. Szerk. és kiadó-tulajd. Friebeisz Ferencz. X. évfolyam. Megjelenik minden hó 8-kán és 24-kén. Ára 8 frt.

Figyelő. Szerk. Szana Tamás; kiadja Aigner Lajos. V. évfolyam. Ára „Regelő” mellékklappal 8 frt.

Budapesti Bazar. A magyar hölgyek divatlapja. Kiadó-tulajd. és szerk. Király János; főszerkesztő Komócsy József. III. évfolyam. Megjelenik havonként 2-szer. Ára 10 frt.

Uj Idők. Szerk. Benedek Aladár; kiadja K. Szarvasy Sándor. I. évfolyam. Ára 10 frt.

Polgár. Szerk. és kiadó-tulajd. Holnapp Ákos. II. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 8 forint.

¹ Keletkezett 1860-ban; előbb mint „Pesti Hölgydivatlap” járt, azért áll a lap homlokán XVI. évfolyam.

² Első évfolyama Nagyváradon jelent meg.

Riadó. Politikos gúnyos hetilap. Szerk. és kiadó-tulajd. Szini Károly. Ára 4 frt.

Vidéken.

Erdély. (Maros-Vásárhely.) Szerk. és kiadja Kerekes Sámuel; laptulajdonos Balás Antal. V. évfolyam. Ára 6 frt.
Összesen = 11.

VI. Humorisztikus Lapok.

Budapesten

Üstökös. Szerk. és tulajd. Jókai Mór. XVIII. évfolyam. Ára 8 frt.

Bolond Miska. Szerk. Don Pedró; kiadja az Athenaeum. XVI. évfolyam. Ára 8 frt.

Borszem Jankó. Szerk. és tulajd. Csicseri Bors. (dr. Ágai Adolf.); nyom. Deutsch testvérek (ifj. Deutsch Mór) irodalmi és művészeti intézetében. VIII. évfolyam. Ára 8 frt.

Mátyás Deák. Szerk. Lőrinczy Ferencz; alapító és kiadó-tulajdonos a „Hunyadi Mátyás“ irodalmi intézet. IV. évfolyam. Ára 6 frt.

Kortés. Baloldali képes élelplap. Szerk. Ludas Matyi; kiadó-tulajd. Mészáros Károly. I. évfolyam. Ára 6 frt.

Vidéken.

Szajkó. (Székesfehérvár.) Szerk. és laptulajd. Forster József. II. évfolyam. Ára 4 frt. 80 kr.

Összesen = 6.

VII. Szaklapok.

Budapesten.

Gazdasági Lapok. Szerk. Korizmicz Lázló vezérlete mellett Morócz István; kiadja az országos gazdasági egyesület. XXVII. évfolyam. Ára 10 frt.

Orvosi Hetilap. Szerk. és tulajd. Markusovszky Lajos tr., főmunkatárs Balogh Kálmán tanár. XIX. évfolyam. Ára 10 frt. Melléklapjai a „Szemészet“ és „Közegészség és törvényszéki orvostan.“

Vadász és Verseny. Szerk. és kiadó-tulajd. Sárkány Ján. Ferencz, kiadja az Athenaeum. XIX. évfolyam. Ára 12 frt.

Törvényszéki Csarnok. Szerk. és kiadó-tulajd. Szokolay István. XVII. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 8 frt.

Gyógyászat. Szerk. tulajd. Poór Imre tr., szerkesztő-kiadó Dulácska Géza tr. XV. évfolyam. Ára az „Állam orvos“ mellékkel 10 frt.

Zenészet. Szerk. és kiadó-tulajd. id. Ábrányi Kornél. XV. évfolyam. Ára 10 frt.

Gyógyszerészi Hetilap. Szerk.-tulajd. Schédy Sándor. XIV. évfolyam. Ára 10 frt.

Gyorsírási Lapok. Szerk. Markovits Izán; kiadja a „budapesti magyar gyorsíróegylet.“ XIII. évfolyam. Megjelenik a „Gyakorló Gyorsíró“ társulattal havonként 2-szer. Ára 3 frt; tanulók számára 2 frt.

Jogtudományi Közlöny. Szerk. dr. Dárday Sándor; kiadó-tulajdonos a Franklin-Társulat. X. évfolyam. Ára a „Curiai Határozatok“ mellékkel 12 frt.

Hasonzenvi Lapok. Szerk. dr. Bakody Tivadar; kiadja a magyar hasonzenvi orvosegylet. X. évfolyam. Megjelenik havonként 2-szer. Ára 6 frt.

Posta Közlöny. Szerk. és kiadó Joannovich György. IX. évfolyam. Ára 7 frt.

Póstai Rendelet Tára. Közbeocsátja a kereskedelmi miniszterium. IX. évfolyam. A póstai hivataloknak ingyen küldetik.

Archaeologiai Értesítő. A magyar tudományos akadémia archaeologiai bizottságának közlönye. Szerkesztik dr. Henszlmann Imre és Ortvai Tivadar; kiadja a m. tud. akadémia. VIII. évfolyam. Megjelenik időhöz nem kötött egy vagy másfél ivnyi számokban. Ára a 20 ivből álló kötetnek 3 frt.

Természet. Szerk. és kiadja Berecz Antal. VII. évfolyam. Megjelenik minden hó 1-jén és 15-én. Ára 4 frt.

Typographia. Szerk. Firtinger K. és Antensteiner F.; kiadó-tulajd. a „pest-budai könyvnyomdászok önképző-egylete. VII. évfolyam. Ára 3 frt.

A Szinpad. A magyar színész-egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Rajkai F. I., kiadó-tulajd. az e. m. színházi ügynökség. VII. évfolyam. Megjelenik minden hó 1-jén és 16-kán. Ára 6 frt

¹ Keletkezett 1858. aug. 21-én; tehát az előfizetésre való felhívásban hiában fiatalítja magát 16-éves leány-nak, midőn már 18 éves. Még különösebb a lapnak kötetekre való felosztása; mert míg az első évfolyamoknál minden negyedik tett egy kötetet, a későbbieknél minden félévet jelöltetett külön számmal, most pedig egész évfolyam tesz egy kötetet.

Közrendészeti Lap. Szerk. Jahn Lajos; kiadó-tulajd. Jahn I. VI. évfolyam. Ára 6 frt.

Központi vasúti és közlekedési közlöny. Szerk. Tettau Lázár; kiadó-tulajdonos Goritschnigg Albert. VI. évfolyam. Ára 8 frt.

Magyar Themis. Szerk. dr. Siegmund Vilmos; kiadó-tulajd. a Légrády testvérek. V. évfolyam. Ára 10 frt.

A Népkertésze. Szerk. Trstyánszky Károly tulajd. Lukács Sándor. V. évfolyam. Megjelenik minden hó 5-én és 20-án. Ára 3 frt.

Magyar Hivatalnokok Lapja. Szerk. Tamásy Gyula; kiadó-tulajd. Vanicek Vincze és Tamásy Gyula. IV. évfolyam. Ára 4 frt.

A budapesti áru- és értéktözsde árjegyzései. Kiadja miniszteri tözsdebiztos. III. évfolyam. Megjelenik minden tözsdenapon. Ára helyben 6 frt; postán 7 frt.

Munkás Heti-Kronika. Szerk. Madarász János; kiadók Farkas Károly, Irlinger Antal és társa. III. évfolyam. Ára 2 frt. 40 kr.

Budapest főváros statisztikai hivatalának heti kimutatása. Szerk. és kiadja Körösi József statisztikai igazgató. III. évfolyam. Ára 4 frt.

Földmívelési Érdekeink. Szerk. Máday Izidor; kiadó-tulajdonosok a Légrády testvérek. II. évfolyam. Ára 6 frt., a „Falusi Gazda“-val 8 frt.

Falusi Gazda. Szerk. Máday Izidor; kiadó-tulajdonosok a Légrády testvérek. II. évfolyam. Ára 2 frt.

Kézműiparosok Lapja. Szerk. felelős Rajkay Benő; laptulajdonos Ráth Károly. II. évfolyam. Megjelenik minden hó 1-jén és 15-én. Ára 2 frt.

Borászati Lapok. Szerk. dr. Entz Ferencz, kiadók a Légrády testvérek. II. évfolyam. Megjelenik minden hó 10. és 25-én. Ára 3 frt.

Hajnal. Magyarország Nagy Oriensének védelme alatt álló szabadkőművesek közlönye. II. évfolyam. Megjelenik havonként 2-szer. Ára 4 frt.

Posta és Távirati Közlöny. Szerk. és kiadó-tulajd. Balás Sándor. II. évfolyam. Ára 7 frt.

Magyar Tiszviselő. Szerk. és tulajd. Balás Sándor; főmunkatárs dr. Perlack Mihály és Wühl Jákó. II. évfolyam. Ára 6 frt.

Életmentés és egészség. Szerk. és laptulajdonos dr. Dudits Miklós; főmunkatárs Merényi S. I. évfolyam. Ára 4 frt; néptanítók részére 2 frt.

Község Lapja. Szerk. Láng Géza; tulajdonos dr. Dárday Sándor. I. évfolyam. Ára 8 frt.

Közlemények az állat- és növényhonosítás és nemesítés köréből. Szerk. és kiadja Serák Károly. I. évfolyam. Megjelenik minden hó 1-jén. és 15-kén. Ára 3 frt.

Szini-Világ. Szerk. és laptulajd. Babos Károly. I. évfolyam. Ára 6 frt.

Vasut. Szerk. Visontay Soma; kiadók Goldstein és Ohlendorff. I. évfolyam. Ára 4 frt.

Közegészségi Lapok. Szerk.-tulajd. Széll Lajos, főmunkatársak Kelen József és Tóthfalussy Gyula. I. évfolyam. Megjelenik minden hó 1-ső és 15-ik napján. Ára 5 frt.

Vidéken.

Bányászati és Kohászati Lapok. (Selmecz.) A m. kir. bányász-akadémia közlönye. Szerk. Kerpely Antal. VIII. évfolyam. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 6 frt.

Erdélyi Gazda. (Kolozsvár.) Az erdélyi gazdasági egyesület közlönye. Szerk. Gamauf Vilmos. VII. évfolyam. Ára 4 frt. Az egyleti tagoknak ingyen küldetik.

Gyakorlati Mezőgazda. (Keszthely.) Szerk. és kiadja Sporzon Pál. IV. évfolyam. Megjelenik havonként 3-szor. Ára 4 frt.

Végrehajtók Lapja. (Eger.) Szerk. és kiadó Iklódy Győző. II. évfolyam. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 4 frt.

Történelmi Lapok. (Kolozsvár.) Szerk. és kiadja K. Papp Miklós. II. évfolyam. Ára 12 frt. A „Magyar Polgár“-ral ingyen küldik.

Természet Gyógyász. (Nyiregyháza.) Szerk. Ungerleider Jónás. II. évfolyam. Megjelenik havonként 2-szer. Ára 4 frt.

Felsőmagyarországi Népgazda. (Kassa.) Szerk. és kiadó tulajd. Steidl Bernát Camillo. II. évfolyam. Megjelenik hetenként magyar és német szöveggel. Ára 6 frt.

Alföldi Iparlap. (Szeged.) Szerkesztők Gelléri Mór, Kulinyi Zsigmond; kiadó-tulajd. Maróczy

¹ Keletkezett 1871. szept. 5-kén. — 1857. okt. 3. — 1863-ig „Kerti Gazdaság“ 1864-1861 1867-ig „Népkertészet“ című lapok jártak; talán ezek folytatásaként vették a fentebbi lap, azért áll XIX. évfolyam a czimen hibásan.

József. I. évfolyam. Megjelenik minden hó 1., 10-én és 20-án. Ára 2 frt.

Magyar Jegyző. (Vác.) Szerk. Ompolyi; főmunkatársak Felix Mihály, Kiss János, Rikter István, kiadó-tulajd. a váczfelsőjárású jegyző-egylet. I. évfolyam. Ára 4 frt.
Összesen = 46.

VIII. Vidéki lapok (nem politikai tartalommal.)

Zalai Közlöny, előbb Zala-Somogyi Közlöny. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. Bátorfi Lajos; kiadó Wajdits József XIV. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 8 frt.

Borsod. (Miskolcz) Szerk. és kiadja Rácz Ádám. IX. évfolyam. Ára 4 frt.

Vasmegei Lapok. (Szombathely.) Szerk. Balogh Gyula, kiadó-tulajd. Bertalanffy Imre. IX. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 8 frt.

Jász-Kunság. (Jászberény.) Szerk. Golenich Károly; kiadók Polgár Ferencz és fia. VIII. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 6 frt.

Kecskeméti Lapok. (Kecskemét.) Szerk. Szücs Imre; kiadja Gallia Péter. VIII. évfolyam. Ára 5 frt.

Vásárhelyi Közlöny. (Hód-Mező-Vásárhely.) Szerk. Ábrai Károly; kiadja Vodiáner F. VII. évfolyam. Ára 4 frt.

Szamos. (Szathmár.) Szerk. Jeney György; főmunkatárs Bihari Péter. VII. évfolyam. Ára 4 frt.

Gömöri Lapok. (Rimaszombat.) Szerk. Bernolák Nándor; kiadó-tulajd. Bernolák-Plechner Irma. VII. évfolyam. Ára 6 frt.

Nagyvárad. (Nagyvárad.) Szerk. és kiadó-tulajd. Hügel Ottó. VI. évfolyam. Megjelenik hetenként 6-szor. Ára 10 frt.

Maros. (Makó.) Szerk. és kiadó-tulajd. Ottlinger Ede; VI. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 4 frt.

Vác. (Vác.) Szerk. Cserháthy; kiadó-tulajd. siketn. iparintézeti társulata. VI. évfolyam. Ára 4 forint.

Sopron. Sopronmegye hivatalos közlönye. (Sopron.) Szerk. és laptulajd. Ballagi Károly. V. évfolyam. Ára 6 frt.

Bácskai Híradó. (Szabadka.) Szerk. Farkas Antal; kiadó-tulajd. Schlesinger Sándor. V. évfolyam. Ára 6 frt.

Székesfehérvár. (Székesfehérvár.) Szerk. Hatyufly Dezső; kiadó-tulajd. Klökner Péter V. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 6 frt.

Hód-Mező-Vásárhely. (Hód-Mező-Vásárhely.) Szerk. H. Nagy Lajos; kiadó Burger Zsigmond özvegye. V. évfolyam. Ára 4 frt.

Szabolcs. (Nyiregyháza.) Szerk. Lukács Ödön; kiadó-tulajd. Illincz Gyula. IV. évfolyam. Ára 4 forint.

Békés. (Gyula.) Szerk. Zsilinszky Mihály; kiadó-tulajd. Dobay János. IV. évfolyam. Ára 5 forint.

Gyöngyös. (Gyöngyös.) Szerk. és laptulajd. Csomor Kálmán. IV. évfolyam. Ára 6 frt.

Szentesi Lap. (Szentes.) Szerk. Buday József; kiadja Cherrier János. IV. évfolyam. Ára 4 frt.

Torontál. (Nagy-Beckerek.) Szerk. tulajd. Balás Frigyes, szerk.-társ Kiss Károly; kiadó Pleitz Ferencz Pál. IV. évfolyam. Ára 6 frt.

Félegyháza és vidéke. (K.-Félegyháza.) Szerk. Meczer József; kiadó-tulajd. a „Lap-segélyező-egylet“. III. évfolyam. Ára 4 frt. (A mult évben „Félegyháza“ czimvel jelent meg.)

Losonci Lapok. (Losoncz.) Szerk. Ambrus Mór, főmunkatárs Jeszenák Ráfael; kiadja Kornis Alajos. III. évfolyam. Ára 4 frt.

Nyitra. (Nyitra.) Hivatalos megyei közlöny. Szerk. a megyei jegyzőség, főmunkatárs Lőrinczy János. III. évfolyam. Ára 6 frt.

Pozsonyvidéki Lapok. (Pozsony.) Szerk. és tulajd. Vutkovich Sándor; kiadja a „Társnyomda“. III. évfolyam. Megjelenik hetenként kétszer. Ára helyben 8 frt, vidéken 9 frt.

Rozsnyói Híradó. (Rozsnyó.) Szerk. és kiadó-tulajd. Márton János. III. évfolyam. Ára 6 frt 40 kr.

Szabadka. (Szabadka.) Szerk. és kiadó-tulajd. Antunovic József. III. évfolyam. Ára 8 frt.

Székelyföld. (Maros-Vásárhely.) Szerk. Bacsiilla Elek; laptulajd. Héjas József. III. évfolyam. Ára 3 frt.

Tolnamegyei Közlöny. (Szegzárd.) Szerk. Boda Vilmos. III. évfolyam. Ára 4 frt.

¹ Keletkezett 1872. aug. 11-kén, tehát hibásan áll a lap homlokán V. évfolyam.

Vácvidéki Lap. (Vác.) Szerk. Ompolyi, kiadó-tulajd. Spitzer Miksa. III. évfolyam. Ára 4 frt.

Vasmegei Figyelő. (Szombathely.) Szerk. és kiadó-tulajd. Rusa Kálmán; főmunkatárs Práger József. III. évfolyam. Ára 4 frt.

Baja. (Baja.) Szerk. Dömötör Zuárd; főmunkatárs Neumann József; kiadó-tulajd. Paul Károly. II. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 5 frt.

Bereg. (Beregszász.) Szerk. és kiadó Janka Sándor. II. évfolyam. Ára 6 frt.

Pápai Lapok. (Pápa.) Szerk. és laptulajd. P. Szabó Károly; kiadó Wajdits Károly. II. évfolyam. Ára 6 frt.

Szabolcsmegei és hajdukerületi Közlöny. (Nyiregyháza.) Szerk. és kiadó-tulajd. ifj. Maurer Károly. II. évfolyam. Ára 4 frt.

Szigeti Lapok. (M.-Sziget.) Szerk. és kiadó-tulajd. Szabó Sándor. II. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 6 frt.

Vágvölgyi Lap. (Trencsin.) Szerk. Baross Gábor; kiadó és laptulajd. Skarnitzl X. Ferencz. II. évfolyam. Megjelenik hetenként, magyar és német szöveggel. Ára 6 frt.

Békésmegei Közlöny. (Békés-Csaba.) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Báltaszki Lajos. II. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 8 frt.

Esztergom. (Esztergom.) Szerk. Ompolyi; kiadó Horák Egyed. II. évfolyam. Ára 5 frt.

Szegedi Közlöny. (Szeged.) Szerk. Lévy Ferencz; kiadó-tulajd. Traub és Sartory. II. évfolyam. Megjelenik hetenként 4-szer. Ára 10 frt.

Székesfehérvár és Vidéke. (Székesfehérvár.) Szerk. és laptulajd. dr. Persz Adolf. II. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 8 frt.

Zala. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. Hoffmann Mór; kiadja Fischel Fülöp. II. évfolyam. Ára 5 frt.

Biharmegyei Községi Értesítő. (Berettyó-Ujfalu.) Szerk. Vass Jenő; kiadó-tulajd. Goldstein Mór. I. évfolyam. Ára 2 frt.

Felvidék. (Eperjes.) Szerk. Kys Géza; kiadó-tulajd. Goldberger Jakab. I. évfolyam. Ára 5 frt.

Gömör. (Rimaszombat.) Szerk. Beke László; kiadó Kármán S. I. évfolyam. Ára 6 frt.

Kassa és vidéke. (Kassa.) Szerk. és tulajd. dr. Rössler István. I. évfolyam. Ára 6 frt.

Szabolcsi Lapok. (Nyiregyháza.) Szerkesztésért felelős a kiadó-tulajd. Dobay Sándor. I. évfolyam. Ára 4 frt.

Szatmár. (Szatmár-Németi.) Szerk. dr. Tomcsányi Imre; kiadó-tulajd. Nagy Lajos. I. évfolyam. Ára 4 frt.

Komárom. (Komárom.) Szerk. és kiadó-tulajd. Jókay Lajos. I. évfolyam. Ára helyben 4 frt 40 kr.; vidéken 4 frt 80 kr.

Összesen = 48.

IX. Hirdetési lapok.

Budapesten.

Társulati Értesítő. Szerk. Ágoston Antal; kiadja a Szent-István-Társulat. III. évfolyam. Mellékeltetik a Kath. Hetilaphoz.

Vidéken.

Debreczen-Nagy-Várad Értesítő. (Debreczen.) Szerk. és kiadó-tulajd. Báthory Sándor. XXXIII. évfolyam. Ára 4 frt.

Nógrádmegyei Hivatalos Hírlő. (Balassa-Gyarmat.) Kiadja a jegyzői hivatal. XIII. évfolyam.

Szepesi Értesítő. Zipszer Anzeiger. Spissky. Oznamovateli. (Lőcse.) Szerk. és kiadó Seeliger Károly. XIII. évfolyam. Ára 4 frt.

Zemplén. (Sátorajka-Ujhely.) Szerk. és kiadó-tulajd. Borúth Elemér. VI. évfolyam. Ára 6 frt.

Összesen = 5.

X. Folyóiratok.

Budapesten.

Erdészeti Lapok. Az orsz. erdészeti egyesület közlönye. Szerk. Bedő Albert, XIV. évfolyam. Megjelenik havonként 1-szer. Ára 5 frt.

A Magyar Tudományos Akadémia Értesítője. Kiadja a m. tud. akadémia. Szerk. a főtűkár. IX. évfolyam.

Századok. A magyar történelmi társulat közlönye Szerk. Thaly Kálmán. IX. évfolyam. Megjelenik évenként 10 füzet. Ára 6 frt; a társulat tagjai tagdíj (5 frt.) fejében kapják.

Szépirodalmi Csarnok. Regény-folyóirat. Szerk. és kiadja Friebeisz Ferencz. VIII. évfolyam. Meg-

¹ Keletkezett 1874. jul. 4-kén mint a Veresalja és Székesfehérvári Figyelő folytatása II. évf. 41. számmal, ezért áll a lap homlokán III. évfolyam.

² Keletkezett 1874. aug. 11-kén, tehát hibásan áll a lap homlokán V. évfolyam.

³ Keletkezett 1874. aug. 11-kén, tehát hibásan áll a lap homlokán V. évfolyam.

⁴ Keletkezett 1874. aug. 11-kén, tehát hibásan áll a lap homlokán V. évfolyam.

⁵ Keletkezett 1874. aug. 11-kén, tehát hibásan áll a lap homlokán V. évfolyam.

⁶ Keletkezett 1874. aug. 11-kén, tehát hibásan áll a lap homlokán V. évfolyam.

jelenik havonként 2-szer. Ára 6 frt. (Külön folyam ából megjelenik minden 10 napban egy füzet. Ára 4 frt.)

Az Országos Közéletnádai Tanáregylet Közölynye. Szerk. Négy László. VIII. évfolyam. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én, a nagy szünidőt kivéve. Ára nem tagok számára 3 frt. A tag

Regélő. Szépirodalmi hetilap. Melléklet a Figyelőhöz. Ára külön 5 frt.
Összesen = 15.

1874-ben megszűnt lapok és folyóiratok.

- I. Politikai napilapok: 1. Baloldal. 2. Hunnia. 3. Középpárt.
II. Politikai hetilapok: 4. Szombati Lapok. 5. Szózat. 6. Ipoly. 7. Haladás.
IV. Egyházi és iskolai lapok: 8. Kis Vasárnapi Ujság. 9. Tanulók Közlönye. 10. Magyar néptanító. 11. Jelenkor. 12. Erdélyi Népközlöny. 13. Erdélyi Népközlöny. 14. Népbarát. 15. Társadalom.
VI. Humorisztikus lapok: 16. Légycsapó. 17. Északi Fény.
VII. Szaklapok: 18. A Honvéd. 19. Házi Orvos. 20. Közlekedés. 21. Tánca. 22. Nevelészet. 23. Tanügyi Lap. 24. Napi Közlöny.
VIII. Vívői lapok (nem politikai tartalommal): 25. Győri Figyelő. 26. Kalocsai Lapok. 27. Kúlsó-Szolnok. 28. Szegei Lapok. 29. Vértessalja. 30. Kanizsai Lapok. 31. Pápa és Bakonyvidék. 32. Székesfehérvári Figyelő. 33. Jász kun Ellenőr. 34. Jász kun Polgár.
X. Folyóirat: 35. Történelmi Adattár.
XI. Vegyes melléklapok: 36. Arany Trombita. 37. Izraelitai Iskolai Lap. 38. Néplapunk.
Megszűnt összesen 38 hirlap és folyóirat. (1873-ban megszűnt 61.)

1874. folytán és 1875. elején keletkezett lapok és folyóiratok.

- I. Politikai napilapok: 1. Egyetértés. 2. Független Polgár. 3. Nemzeti Hirlap. 4. Közérdek. 5. Jelenkor.
II. Politikai hetilapok: 6. Debreczeni Ellenőr. 7. Baloldal.
IV. Egyházi és iskolai hetilapok: 8. Hasznos Mulattató. 9. Evangéliumi Protestáns Lap. 10. Család és iskola.
V. Szépirodalmi és vegyes lapok: 11. Új Idők. 12. Polgár. 13. Riadó.
VI. Humorisztikus lapok: 14. Kortés. 15. Szajkó.
VII. Szaklapok: 16. Életmentés és Egészség. 17. Község Lapja. 18. Közlemények az állat- és növényhonosítás és nemesség köréből. 19. Magyar Tiszviselő. 20. Postai és Távirati Közlöny. 21. Szini Világ. 22. Vasút. 23. Közegészségi Lapok. 24. Történelmi Lapok. 25. Természet-Gyógyászat. 26. Felsőmagyarországi Népgazda. 27. Alföldi Iparlap. 28. Magyar Jegyző.
VIII. Vidéki lapok (nem politikai tartalommal): 29. Székelyföld. 30. Pápai Lapok. 31. Békésmegyei Közlöny. 32. Esztergom. 33. Szegei Közlöny. 34. Székesfehérvár és vidéke. 35. Zala. 36. Bihar-megyei Községi Értesítő. 37. Felvidék. 38. Gömör. 39. Kassa és vidéke. 40. Szabolcsi Lapok. 41. Szatmár. 42. Komárom.
X. Folyóiratok: 43. A Ludovica Academia Közlönye. 44. A Budapesti Egyetem könyvtárának értesítője. 45. Kezdő Gyorsíró. 46. Gyorsírásati Könyvtár. 47. Nemzetgazdasági Szemle. 48. Műipari Lapok. 49. Magyar Igazságügy. 50. Otthon. 51. Pénzügyi Közlöny. 52. Európa. 53. Erdélyi Múzeum. 54. Tanügyi Füzetek. 55. Szellemvilág. 56. Siketnémák Lapja. 57. Történelmi és régészeti Értesítő.
XI. Vegyes melléklapok: 58. Iparosok Érdekei. 59. Gazdasági Figyelő. 60. Tanügyi Ellenőr. 61. Regélő.

Összesen 61 hirlap és folyóirat keletkezett 1874. elején keletkezett 49.)

Összevont átnézet.

Hirlapirodalomnak számárnyát, illetőleg növekedését 1874. és 1875. elején következő kimutatásban tüntethetjük föl:	1874. elején	1875. elején
I. Politikai napilapok	15	17 + 2
II. Politikai hetilapok	26	25 - 1
III. Vegyes tartalmú képes lapok	2	2
IV. Egyházi és iskolai lapok	22	22
V. Szépirodalmi és vegyes tartalmú lapok	10	11 + 1

	1874. elején	1875. elején
VI. Humorisztikus lapok	4	6 + 2
VII. Szaklapok	36	46 + 10
VIII. Vidéki lapok (nem politikai tartalommal)	41	48 + 7
IX. Hirdetési lapok	5	5
X. Folyóiratok	32	49 + 17
XI. Vegyes melléklapok	15	15
Összesen:	208	246 + 38

Az első magyar hirlap 1780. jan. 1-jén jelent meg Pósonyban (Ráth Máttyás „Magyar Hirmondó“-ja.) Pesten 1806. jul. 2-án indult meg az első magyar hirlap („Hazai Tudósítások“, szerk. Kultúr István.)

1830-ban 10 magyar hirlap és folyóirat jelent meg.

1840. elején 26 magyar lap volt hazánkban. 1847-ben 33.

1848–49-ben 80 magyar hirlap jelent meg. 1850. elején 9 lap adatott ki magyar nyelven.

1854. márc. 5-én mikor a Vasárnapi Ujság megindult, ezzel együtt 20 magyar hirlap és folyóirat jelent meg.

1861. elején	52.
1862. elején	65.
1863. elején	80.
1864. elején	70.
1865. elején	75.
1866. elején	80.
1868. elején	140.
1869. elején	163.
1870. elején	146.
1871. elején	164.
1872. elején	198.
1873. elején	201.
1874. elején	208.
1875. elején pedig összesen	246 hirlap és folyóirat jelent meg magyar nyelven.

Ezenkívül megjelenik német nyelven 78, szláv nyelven 30, román nyelven 12, héber nyelven 1, olasz nyelven 2, ez idő szerint tehát a magyar korona területén megjelenik összesen 369 hirlap és folyóirat.

Végül nem tartom fölöslegesnek fölemlíteni és példákkal illusztrálni azon körülményt, hogy mily keveset törődnek nálunk a hirlapok összegyűjtésével; jóllehet ezek becseről sok irodalombúvár, de különösen Macaulay elismerő nyilatkozott, midőn így szólt: „Egy ország valódi történelmét egyedül hirlapjaiban lehet feltalálni.“ — Első nyomtatott hirlapunkból a „Nova Poseniensia“ 1721–22 folyamaiból teljes példány tudommal egy könyvtárban sem létezik. Sőt az újabb korból, ha az 1848–49-diki hirlapokat veszem tekintetbe, a hivatalos „Közlöny“ három utolsó aradi száma mindaddig a legnevezetesebb gyűjteményekben hiányzik; a „Komáromi Értesítő“ és „Komáromi Lapok“ 1849-diki példánya oly ritka, mint a fehér holló; azonban az első nemzeti muzeumunk bírja teljesen. Legújabbban pedig a kiadók és nyomdászok hanyagsága minden igyekezetet meghúsit, mert sokan a köteles példányokat vagy éppen nem, vagy hiányosan küldik be a hazai elsőrendű könyvtárakhoz; így a nemzeti muzeumba a megjelenő lapoknál alig jár fele, a mi jár is, részben hasznavehetetlen csonka példány; az egyetemi könyvtárba évről évre kevesebb küldetik, úgy hogy jelenleg már csak 65 hazai hirlap és folyóirat jár oda, és olyan lapok is, mint a „Pesti Napló“ és „Pester Lloyd“, az évről kimaradtak; pedig itten a nevezett lapokból teljes bekötött példányok állnak a közönség rendelkezésére, úgy jelenleg a többi lapok is egytől egyig bekötöttek, hogy azok használhatóbbakká tessenek. Sajnos, hogy a hirlap-könyvtárak felállításának szükségéről, a külföldi hason írányu igyekezetek tekintve, bármennyire legyünk is meggyőződve: annak kivétel, saját magunk lanyhaságán, hajótörést szenved.

Szinyei József.

A hétről.

© A múlt hét végén azt mondtuk: „ez már aztán téli idő. Első igazi tél esztendőnk óta.“ Igaz is. Csakorgó hideg volt. A jég megállott a Dunán s a főváros híres természettudósai már azzal biztattak bennünket, hogy fenéig fagy, mely esetben aztán kiönt bennünket a kicsapó víz, mint az ürgét. Készítették is már a lélekvesztőket

mindenfelé, hogy szükség esetén kéz alatt legyenek. A főváros lakossága csoportosan járt ki a Dunapartira, nézni az egymásra torlított jégtelegeket s fogalmat alkotni magának az északi jegestenger jégsvatagairól, a mi ez esetben annál könnyebb volt, mert még a jég közé szorult „Tegethoffot“ is ott láthatták a lánchíd alatt a Duna közepén, az oda rekedt „Debrecezen“ szemlélyszállító hajó alakjában. Csatornát is vágtak hozzá, hogy azon kiszabadítsák, de egy jégtorlás pár perc alatt meghiúsította napok keserves munkáját, összeszorítva a jégbe vágott szalagot. A korcsolya-sportmanek és sportladyk élték világukat. Szóval olyan idő járt, hogy szegény boldogult Bernáth Gázi szerint fagyott napsugarakat lehetett fölszedgetni a földről. Ma pedig elolvadt a hó, elpusztult a jég, locs-pocs az egész város, vízzé vált a tél egész csillag szobrászműhelye, mint csak — a haza fölvirágoztatásához fűzött csillogó remények.

Pien forgandó a világnak.

Egész héten a miniszterválság Damokles kardja függött fejünk fölött. Tehát a szorongó érzettől menekülendők, beszéljünk inkább arról a színházi eseményről, mely mult pénteken történt. „A falu rozszát“ adták, a nemzeti színház pályanyertes darabját, zsűfölszig meg telt ház előtt. A mű kielégítette a várakozást, sőt sok tekintetben felül is multa. El kellett ismernünk, hogy szerzője hivatott, öntudatos költő, ki a közvetlenség megragadó színeivel fest, egyszerűségében fennsárgyaló s szerény eszközökkel nagy hatásra képes. Egy közönséges falusi história képezi a mű meséjét, mely akárhol, akármiről meséshetnek. Egy legényt megalas a szeretője, az aztán neki busulja magát, de végre megvizsgálja egy más leány szerelme. Nincs benne semmi rendkívüli, csak a feldolgozás, melyen végig vonul az igaz érzelem és a költői ihlet. Egy hang volt az összes kritika: Tóth Edét, a mű szerzőjét a múza homlokon csókolta. Ez a Tóth Ede egy szerény harmadrangú vándorszínész, épugy mint egykor Petőfi. Vajha fejlődne a szerencsésen eltalált nyomon, hogy a drámai irodalom terén az legyen nemzetünknek, a mivé lantos költészetünkben Petőfi vált.

Merész ohajtás, de hát már ohajtunk se legyen szabad mérészet?

Közintézetek, egyletek.

— A magyar tud. akadémia nyelv- és széptudományi osztályának jan. 18-ki ülésében Hunfalvy Pál „az osztják városokról“ értekezett. Azokon az osztják énekeken kezdi, melyeket Reguly 1844-ben Obdorszkban gyűjtött. Egyes szavak hasonlóságot mutatgatja hasonló jelentésű magyar szavakkal; majd az osztják énekekből az osztják város töredékes leírását adja. Az osztják városok többnyire folyók meredélyein épültek, s fakarókkal kerítették. A város csak ör-kerítés levén, mindenütt előállott, hol valami őrzénivaló volt. A földvár, kővár, sárvár stb. elnevezések mutatják, mielőlt vagy hol volt a kerítés. Sőt táborozások társzekeréből is várat alkottak, pl. a magyarok még Mohácsnál is. A hol állandóbban meglepedtek, a fejdelem számára építették a Fejérvárat. — Második fölolvadó Greguss Ágost volt, ki közülben levő Shakespeare-kommentárjának egy fejezetét olvasta föl, mely „Shakespeare stíljéről“ szól. Shakespeare egyik legkiválóbb sajtásága, hogy leginkább tudja képezeitet metáforák által szemléltethetők tenni, képzelme határtalan, de a képlet nála nem a szöveg díszítménye, hanem maga az élesen körvonalozott szöveg. Némelyek trágárságot vetnek szemére, ezt azonban nem a mai, de az akkori illemszabályok szemüvegén kell megítélnünk. Szintén a kornak rovardó föl azon keresett beszélgetés is, melynek szereplői, hogy valami újat mondjanak, a végtelenig csavarják, hegyezik a szótak, s mintegy kicsavarják azoknak minden értelményát. Egész-

séges érzelme azonban itt sem ragadta kortársai végteteibe. S meggyezendő, hogy ezeket többnyire tréfás színezettel használja. Komoly dictionájában is megvan az éfele túlzás. De nyelve itt rövid, velős, rohanó, úgy hogy alig lehet követni. Az indulat heve az, a minek hatása ezeken érzik. Nem tud sokáig időzni egy tárgynál, gazdagságával nem tud hova lenni s valóban a gondolatok gyorsirójának lehetne őt nevezni. Greguss ez érdekes fölolvását nagy tetszéssel fogadták.

— A természettudományi társulat jan. 20-án tartotta meg évi közgyűlését Than Károly elnökletével. A társulat a mult évben tartott 9 természettudományi estélyt, 7 szakgyűlést és 8 választmányi ülést, kiadott két eredeti és 4 fordított művet. Könyvkiadó vállalatának a m. tud. akadémia, elismerésén kívül, erkölcsi és anyagi támogatást ígérta jövőben, mit a közgyűlés nagy örömmel vett tudomásul. A tagok száma jelenleg 4038, köztük 22 hölgy. A mult évi összes bevétel 48,271 ft; vagyonszaporodás: 2599 ft; tiszta vagyon 19,872 ft. Könyvtára 3094 műből áll, 5514 darabban. A mult évi két titkos pályázat meddő volt, a jutalmakat nem adták ki; 1875-re 5 pályázatot hirdet a társulat. 2000 ft ásvány- és földtanra és 1000 ft állattanra nyílt pályázat utján (ezt az 1000 ftot Semsey Andor ajánlotta fel; ritka tünemény a tudományos látáshatáron); 300 ft ismételt állattani, 300 ft ismételt növénytanra és 400 ft vegytani munkára tüzetett ki titkos pályázat utján. Elhatározottak, hogy a társulat lépéseket tegyen az akadémia felállítására egy napvarta felállítására a meteorológiai intézet felépítésére. — Somogyi Rudolf eddigi könyvtárnok helyébe Heller Ágostot választották, más változás a tisztikarban nem történt. Választmányi tagok lettek: állattanra Krusch, Margó, Frivaldszky, Karl; növénytanra: Jurányi, Dapsy, Klein, Gönczy; ásvány- és földtanra: Krenner, Szabó, Hoffmann, Hantken; és lett a: Thanoffer, Hőgyes, Hirschler, Jendrassik; természet- és földtanra: B. Eötvös L., Sztoczek, Schenzl, Berecz; vegytanra: Lengyel B., Wartha, Nendtvich és Hídegh K.

— A magyar földrajzi társulat jan. 21-én tartá közgyűlését, melyen Hunfalvy János elnök betegsége miatt nem jelenhetett meg — Vámbéry Armin alelnök elnökölt s ugyanó jelentést tett „a földrajz terén 1874-ben tett munkálatokról.“ Az osztrák-magyar északsarki expedíció küzül kiemelte, hogy a lefolyt évben Oroszország Afszia belsejében, Németország Afrika ismeretlen részein, Anglia a nagy világözeánon tettett kutatásokat, melyeknek eredménye több új fölfedezés volt. Berecz Antal titkári jelentésében előadta, hogy a földrajzi társulat a lefolyt évben 7 felőlvadó estélyt tartott, „Földrajzi közleményei“-ből 6 füzetet adott ki, tagjainak száma: tiszteletbeli 13, alapító 9, rendes 360; a mult évben 80 új tag lépett a társulatra. Az egyleti vagyon 2920 ft 45 kr; ebből leszámítva a tetemes kiadásokat, maradék 683 ft 58 kr. — Ezzuttan megejtették a tiszt választás a jövő évre. Elnök lett Hunfalvy János, alelnök Vámbéry Armin, első titkár Berecz Antal, második titkár Erdői Béla, pénztárnok Aigner Lajos. Választmányi tagok: Cherven Floris, Déchy Mór, Floch Henrik, Gervay Mihály, Hunfalvy Pál, Király Pál, Kőrösi József, Pécsi Imre, Szabó József, Takács János, Xantus János, Zsigmond Vilmos. — Póttagok: De Gerardo Attila, Laky Dániel és Sári Lajos.

Mi ujság?

— A király e héten többfelé tett látogatást a fővárosban. Január 19-én a népkönyhát látogatta meg, névleg a vízivárosit, a terevárosit s a jözsefvárosit. Mindenütt a nő-egyletek buzgó tagjai fogadták a királyt az éterekben, kit Ráth főpolgármester s a népkönyha-bizottság elnöke. Sztupa György pénztárnok és Thaisz Elek főkapitány kísérték utjában. A király végig menve az éterekben, néhány szívélyes szót intézett az étköz szegényekhez, megizelve a hölgyek által eléje nyújtott ételeket, melyek jóságáról elégtelen nyilatkozott. A jözsefvárosi népkönyhában ő felsége megígérte segélyt egy szegény beteges asszonynak, ki gyermekével karján eléje térdelt. Mindenütt több ezer ember csoportosult a népkönyhák bejáratai körül, éljenekkel üdvözölték a királyt, ki visszajövet a képzőművészeti társu-

latkiállítását tekint meg az akadémia palotájában. A műcsarnokban Telepi titkár és Kratzmann országos képtárgyozató kalauzolták a fejedelmi látogatót. Másnap délben a király Budapest egyik legnagyobbintézetét, a közvágóhidat szemléltette meg. A király itt mindenekelőtt a földt udvarban ment, megszemlélve annak vörös márványból készült álló falait, a jégkamrákkal összekötött álló vízvezeték-eket, sat. Aztán az istállók csoportját látogatta meg, hol főképp a próbavághid kötötte le figyelmét. Megszemlélte a gépházat is, aztán tudakozódott a baromvásárra vonatkozó statisztikai adatok után. A főpolgármester ez alkalomból fölemlítvén, hogy a képviselőház pénzügyi bizottsága a közvágóhidat érintő összekötő-vasut költségeit nem szavazta meg, csupán az összekötő hidat; a király mosolyogva jegyezte meg, hogy „hiszen akkor nem kell híd, ha nincs hozzá vasuti összeköttetés.“ Ő felsége még a tisztviselőknél magán lakosztályát is megtekintte, hol bemutattatta magának Arky igazgató nejét. A királynak csak elismerő szavai voltak a közvágóhid czélszerű berendezése fölött, mit távozása alkalmával is kiemelt.

— Ferdinánd király, mint Prágából írják, agg kora dacára új egészségre örvend. A heseni választófejedelem halálát azonban, kit igen kedvelt, folyvást titkolják előtte, s azért az örökváltás — dacára az udvari gyzásnak — a szokásos zenészők mellett történik a vársban.

— Az elhunyt heseni választófejedelem tizenkét pompás szürke lovat hagyományozott végrendeletileg királyunknak. A lovakat, melyeknek értékét 24000 tallerra becsülik, már elszállították Prágából Bécsbe.

— Petőfi orosz nyelven. Cassone József, sici-liai költő lefordította Petőfi „Tündér-álmát“ s ez a mult hóban külön füzetben is megjelent. Ez a legelső önálló mű, mely olasz nyelven jelent meg Petőfiről, habár egyes költemények (többek közt Helffytől) már előbb is jelentek meg olasz lapokban.

— Mátyás király mint epigramm-költő. Buchmann György „Gedügelte Worte“ című munkájában azt állítja, hogy ez ismeretes epigramm: „Bella gerant alii; tu, felix Austria, nube! Nam quae Mars alii, dat tibi regna Venus“, — szerzője nem más, mint Corvin Mátyás. Buchmann megjegyzi, hogy Mátyás előtt Ovid Heroidájából, 13. 84. e pont lebeghetett: Bella gerant alii, Protesilaus amet. Emiliti továbbá, hogy a Felix Austria kifejezése már 1363-ban előző IV. Rudolf herceg egyik pocséjtján. Révész „Figyelmező“-je idézi ez adatot és hazánk tudásainak figyelmébe ajánlja annyiál inkább, mert Buchmann, emlitett művéből rendkívül széles olvasottságu s kitűnő, alapos írónak látszik.

— Deák Ferenczet a gyógyszerésztanulók báli bizottmányának küldöttsége közelebb meghívta tiszteletből a közelebb megtartandó táncvigalomra. Deák mosolyogva mondta: „közönm a figyelmet uraim, de azt láthatják, hogy én nem vagyok többé tánczos.“ A napokban Deák egészsége rosabbra fordult, de pár nap óta ismét javulni kezd.

— Koburg herceg menyegzője Heléna belga királyi hercegnővel (József főherceg unokahúgával) e hó vége felé lesz Brüsszelben, s aztán Budapestre teszik át lakásukat a lánchíd-téri Koburg-féle palotába, melyet egész fejedelmi fényvel rendeztek be.

— Az időjárás e héten nagyon megenyhült, ughygy szerdán és csütörtökön egészen tavaszias volt a lég. A Duna össeterlődött jege is olvadni kezd, s megindult lefelé, de csakhamar újra megakadt. Szakértők már ekkor határozottan állítják, hogy vízáradási veszély nem fenyegeti a főváros. Pénteken d. u. 2 óraker, lapunk bezártakor, veszzük a hirt, hogy a Duna jege a lánchíd tájkáról is megindult s nagy tömegekben uszik lefelé. A lánchíd fölött a jég közlé fagyott „Debrecezen“ hajót, hogy a jégzajlás magával ne ragadja, a gőzhajótársulat már pár nappal előbb szétszedette, s darabonként a parts szállította.

— A farsang három fényes táncvigalmat hozott e héten fővárosunknak: a jözsefváros s az orvosnövendékek bálját, s a magyar gazdaszónok együletének álarzos táncvigalmát. A jözsefvárosi ezuttal az „Európa“ szálloda termében tartották báljukat, melyen az idén is a legszebb hölgykoszoru gyűlt össze. A vendégek sorában ott lehetett látni gróf Andrassy

külli gyért, Trefort közoktatási minisztert, Paulert, a „par excellence“ jogász minisztert, Kerpapoly ex-minisztert és jelenlegi egyetemi-tanárt, s kívülök még sok ismert magas állásu egyéniséget. Az orvosnövendékek bálján is sok kitűnőség jelent meg, első sorban természetesen a gyógytudomány köréből. Még a gazdaszónok algarcos bálját emlitjük meg, mely megtölté a redoute termeit szorongásig, ughygy a jövdelem bizonyára tetemes leend.

— Szegeden iparmuzeumot létesítenek, melynek bizottsága már megalakult a napokban. Elnökké Obláth Lipót, jegyzővé Gelléri Mór választottak.

— Megkerült serleg. A losonczyi ref. hitköz-ségnek a napokban egy Lithvániában állomásozó orosz tisztegy ezüstserleget küldött azon kérdés kíséretében, ha nem a nevezett község tulajdona volt-e? A serlegen ugyanis Losoncz városának czimere s az 1663. évszám látható. A losonczyi reformátusok csakugyan felismerték a serlegben tulajdonukat, mely a forradalom alatt a muszka invázió alkalmával elveszett. A tiszte losonczyiaknak visszaajándékozta a serleget, s ezek viszonzásul egy hasonló értékű templomi ékességet küldtek a muszákknak Litvániába.

— Török megrendelés magyar gyáraknak. Gróf Széchenyi Ödön a török főváros tűzvédsége részére a tüzőt-szerek egy részét Londonban rendelté meg, egy részét pedig Budapestben a Ganz-féle gyárban és Walzer gyárbanál.

— Magyar lovak Párisban. Budapestről a héten kile nevezten lovat indítottak Párisba, az ottani közöti vaspalya számára.

— Földregés. Nagy-Atádon Somogygyében f. hó 8-án esti 8 óra 50 p. és 14-én esti 9 óra 55 p. tampa morajjal párosult földrendegés volt.

— Az amerikai függetlenség száz éves jubileumára, 1876-ban, mikor a philadelphiai világkiállítás is meg fog nyitattni, mint Londonból írják, a következő ismert nevű európai republikánusok is el fognak menni: Castelar, Hugó Viktor, Garibaldi, Gambetta és Louis Blanc.

— Jövdelemző budapesti házak. A fővárosi házak közül 40 ezer forintnál többet jövdelemzőnek évenként a következők: a Hungaria-szálloda 80,200, Kasselik-ház 47,000, a Mocsonyi-ház 79,520, a gróf Nákó ház 49,920, Almai (Wurm) 66,599, Stein-ház 46,580, Thonet-ház 106,212, br. Orczy-ház 67,917, Gyertyánffy-ház 40,659 forint évi jövdelemmel.

— Adakozás. A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez beküldés:

A bukóvini magyarok részére: Pályról Szigeti Szabó Sándor ismét 1 ft. Molnáriból Lehmann Ferenc 1 ft. — Eddig begyűlt összesen 18 ft.

A honvédmen ház javára Siklósról Mésszoly Sándor ref. pap 5 ft.

Halálozások.

Elek Gábor országgyűlési képviselő jan. 14-én hunyt el 76 éves korában. Pósonyban temették el, hol háza régi idők óta a magyar vendégszeretet s régi szokások tiszteltreméltó tanyája volt. — Beretzký György, Közép-Szolnok egyik legérdemesebb férja, jan. 13-án, Kraszna-Mihályfalván, 68 éves korában; Közép-Szolnok megyének több éven át főszolgabírója, majd másod-alispánja, a zilahi ev. ref. főiskolának algonoka volt. — Galgóczy Gábor nyugalomba lépett ref. lelkes, átalános becsült aggastyán, Nagy-Körösön, 89 éves korában; egyik fia Galgóczy Károly akadémiai tag. — Övezgy baracskai Szűcs Lajosné, született Szűcs Zsófia asszony jan. 20-án hunyt el Budapestben, 85 éves korában. Buzgó támogatója volt a közintézeteknek s a művészet s irodalom érdekeinek s alig van jótékony czél, melyre tetemesebb összegeket nem adományozott volna. Szegények és szerencsétlenek mindig áldozatkész gyámolítójukat vesztették el benne.

Elhunytak még: Varga József, főgymnáziumi tanár Baján, 34 éves korában. — Dr. Fehér Nándor, Dobsina város főorvosa, jan. 15-én hirtelen széhhüdestől érve. — Mihálka Zsigmond, Mihálka László máramarosi alispán szépreményű 25 éves fia, M-Szigeten. — Rajky László Zalamegye árvaszéki jegyzője, 24 éves korában Zala-Egerszegen.

